

Ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten der Kon. Hollandsche Lloyd en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST



Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.



„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.



KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGDIENST TELEFOON 4519.

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

 Hofleverancier van H.M. de Koningin.	<p align="center">N.V. NEDERLANDSCHE IJZERHANDEL Afd. ENTHOVEN</p> <p align="center">IJzerhandel, Gereedschappen, Complete Keuken- en Badkamer-inrichtingen, enz.</p> <p align="center">VLAMINGSTRAAT 18 - DEN HAAG - TELEFOON 791</p> <hr/> <p align="center">Speciale Export-afdeeling voor Uitrustingen naar Oost- en West-Indië</p>	 Hofleverancier van H.M. de Koningin.
---	---	---

<p align="center">HEEREN EN KINDER KLEEDING</p>	<p align="center">PEEK & CLOPPENBURG</p>	<p align="center">KLEEDING NAAR MAAT</p>
--	---	---

INHOUD: „Oost en West“. Ethisch, toch Practisch. — Emancipatie — De N.-I. Vrijzinnige Bond. — De Javasuiker-Industrie. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften: Uit de Eur. Pers. Uit de Ind. Pers. Uit de Chin. Pers. Lit-Overzicht. — Curacao. — Van Vreemde Koloniën en Verre Landen. — Mededeelingen.

3. Koloniaal Tijdschrift, uitgegeven door de Vereeniging van Ambtenaren bij het B. B.
4. Nederlandsch-Indië. Oud en Nieuw.
5. Indië. Geïllustreerd Weekblad voor Nederland en Koloniën.
6. Bijdragen tot de Taal-, Land- en Volkenkunde van Nederlandsch-Indië, uitgegeven door het Kon. Instituut voor de Taal- en Volkenkunde van Ned.-Indië.
7. Teysmannia, onder redactie van Dr. W. G. Boersma en K. van der Veer, met veler medewerking.
8. Cultura. Officieel Orgaan van het Nederl. Genootschap voor Landbouwwetenschap.
9. Orgaan van de Nederlandsch-Indische Officiers-Vereeniging.
10. Hindia Poetra. Orgaan van het Indonesisch Verbond van Studeerenden.
11. Koloniale Studiën. Tijdschrift van de Vereeniging voor Studie van Koloniaal Maatschappelijke vraagstukken.
12. De Taak. Algemeen Indisch Weekblad.



J. P. C. NICOLAI & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

<p>Dameskleeding naar Maat en Confectie steeds nieuwe Modellen</p> <p>Regenmantels grote sortering Alleen-verkoop van de ZAMBRENE</p>	<p align="center"><i>Lampe</i></p> <p align="center">Den Haag Spuistraat 8</p>	<p align="center">Modes uitgebreide collectie Hoeden laatste modellen uit Parijs</p> <p align="center">Rijkleeding naar Maat</p>
---	---	--

Venduhuis „HOFSTAD“
HUGO DE GROOTSTRAAT 7 Dir. G. TER HEIDE TEL. HAAG 1623
ONDERNEMERS VAN PUBLIEKE VEILINGEN TAXATEURS

N.V. TOT EXPLOITATIE VAN GEMEUBILEERDE WONINGEN
vraagt Gemeubileerde Huizen, heele of gedeelten van Inboedels te koop tegen hooge prijzen. — Brieven onder No. 215 Bureau v. d. Bl.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

De Haagsche Broodfabriek „THEARIO”

Fabriek en Kantoor BILDERDIJKSTRAAT 139

lovert alle soorten BROOD, LUXE-BROOD, BESCHUIT, KOEK- en BANKETBAKKERSARTIKELEN.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder Controle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

Onze Eigen Winkels zijn gevestigd in de:

BilderdiJKstraat 143
Regentesselaan 55
Noordeinde 192
Fred. Hendriklaan 189
Reinkenstraat 34
Theresiastraat 50

te v. d. Boschstr. 53
Keizerstraat 24
Weimarstraat 59a
Beeklaan 329
Bezuidenhout 134
Trompstraat 37

Valeriusstraat 72
Korte Poten 26
Koningin Emmaplein 6
Vaillantlaan 394

171

Wasch-, Glans- en Strijkinrichting „Fortuna”

Mej. v. d. NEUT — HOEFKADE 59

Wasschen en Stoomen van Gordijnen, Spreien en Dekens.

OVERHEMDEN f 0.40 FRONTS f 0.16
VESTEN f 0.60 BOORDEN f 0.12
HALFHEMDEN f 0.22 MANCHETTEN p. p. f 0.16
BLOUSES vanaf f 0.50.

Voor geheele wasschen speciaal tarief.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen, Rijswijk en Voorburg.

N.V. WIENER & VAN WITSEN

Gevestigd 1851

139

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM

DEN HAAG

35 Schiedamsche Singel

94 Noordeinde

Middelbare School v. Handel en Administratie, SWEELINCKSTRAAT 17-19 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.

130

Afd. A. Bijzondere Middelbare Handelsschool met als onderbouw eens H. B. S. met 2-jarigen cursus. Bij beschikking van 2. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken gelijkgesteld met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.

Afd. B. Bijzondere Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus. Eveneens officieel als zoodanig erkend.

De 1e en 2e klasse van de beide inrichtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-jarige cursus eerst beslist hoeft te worden, na het aflopen der 2e klasse.

De school wordt ook door Meisjes bezocht.

Prospectus en inschrijvingen bij den Directeur.

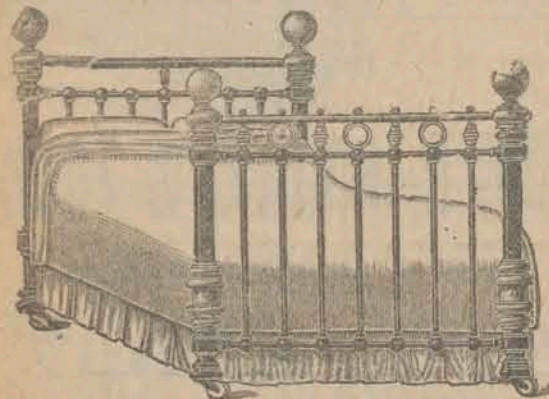
F. TILMSTRA.

Th. A. A. SIMONIS,

GROENMARKT 34, over de Prijsstraat.

TELEFOON 2535.

DEN HAAG



Specialiteit in BEDDEN.

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn gesloten van half een tot twee uur.

MAISON VAN HAL

Hofleverancier van H.M. de Koningin 103

Reigerstr. 14 BREDA Telefoon 442



Heerenkleeding

Dameskleeding

Indische Uitrustingen

Uniformkleeding

Lid N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

13. Bulletin van het Koloniaal Museum te Haarlem.
14. Neerlandia. Orgaan van het Algemeen Nederlandsch Verbond.
15. De Cultuurbond. Orgaan voor den bond van Cultuurgeëmployeerden in Ned.-Indië.
16. Handelsberichten. Wekelijks uitgegeven door het Ministerie van Landbouw, Nijverheid en Handel, met medewerking van de Ministeries van Binnenlandsche Zaken en Koloniën.
17. De Toorts. Staat- en Letterkundig Weekblad voor Holland, Vlaanderen en Zuid-Afrika.
18. Onze Koloniën, onder redactie van R. A. van Sandiek, C. I.
19. Het Reddingswezen. Tijdschrift van den Koninklijken Nationalen Bond voor Reddingswezen en Eerste Hulp bij Ongelukken.
20. Tijdschrift voor Economische Geographie. Orgaan der Nederlandsche Vereeniging voor Economische Geographie.
21. Mudato. Tijdschrift der Vereeniging tot bestudeering van de Muziek, den Dans en de Toonkunst voor Oost- en West-Indië.
22. Houw en Trouw. Veertiendaagsch Tijdschrift der Vereeniging van Oud-Leerlingen der Openbare Handelsschool te Amsterdam, onder leiding van Jan Feith.
23. Geist des Ostens. Zeitschrift der Gesellschaft für Kunde des Ostens.
24. Technisch Studenten Tijdschrift. Officieel Orgaan van de Vakvereenigingen der Studeerenden aan de Technische Hoogeschool.
25. Mededeelingen vanwege het Nederlandsch Zending Genootschap. Tijdschrift voor Zendingwetenschap.
26. De Planter. Orgaan der Vakvereeniging voor Assistenten in Deli.
27. West-Indië. Landbouwkundig Tijdschrift.

(Wordt vervolgd).

Naamens het Dagelijksch Bestuur uit het Hoofdbestuur.

De wnd. Secretaris,

A. J. GOOSZEN.

Emancipatie.

Met „Emancipatie”, wordt bedoeld de vrijverklaring der slaven in West-Indië in 1863.

Telken jare wordt deze voor de gekleurde bevolking zoo belangrijke en gedenkwaardige gebeurtenis herdacht.

Zoo ook ten vorige jare.

Door den heer Th. A. C. Comvalius, Lid van Comité „Volksbelang” te Paramaribo, werd toen een Emancipatie-toespraak gehouden, waarbij deze heer, volgens eigen uitspraak „een roetzwarde neger”, puntsgewijze naging wat sedert het Gouden Eeuwfeest der Emancipatie in 1913 was bereikt, waarbij vooruitgang op velerlei gebied mocht worden geconstateerd. Om de 5 of 10 jare zal het Comité Volksbelang bijeenkomen om na te gaan wat in dat tijdsverloop het negerras verder bereikte.

Wijze lessen gaf hij ten beste voor zijn ras. Het wennen aan regelde bezigheid, betrachten van spaarzaamheid, eenvoud en vooral eendracht. Het negerras bestaat uit zwart, bruin en geel. Waarom schamen de laatsten zich voor hun origine, willen zich losscheuren en hun Ras verloochenen?

De tegenwerking, die het Negerras in Afrika en Amerika ondervindt, de in het oog loopende minachting voor en onrechtvaardigheid tegen dat ras, hebben aanleiding gegeven tot het houden van het Pan Afrikaansch Congres te Parijs in Januari van dit jaar door de bemoeiing van den Amerikaanschen Neger, Dr. Dubois en Clemenceau, minister premier van Frankrijk. Onder de vele bepalingen, die getroffen zijn, treden twee sterk op den voorgrond.

1o. „Ieder uit het Negerras, die door ontwikkeling en beschaving met andere rassen kan concurren-

ren, zal met deze gelijk staan voor de Wet, voor de Justitie en toegang verkrijgen tot alle ambten.”

2o. „Wanneer de neger, welk deel van de wereld hij ook moge bewonen, zich in een dezer rechten ziet te kort gedaan, heeft hij het recht zich daarover te beklagen.”

De regeeringen van Engeland, Amerika, Frankrijk, Portugal en België hebben hun instemming met deze bepalingen getoond.

In Suriname bestaat reeds eenheid van rassen voor de wet, gelijke rechten voor den Surinamer als voor den geboren Nederlander.

De heer Comvalius zond ons een aantal exemplaren van het boekje, waarin zijne lezenswaardige rede werd afgedrukt.

Voor f 0.25 per exemplaar + f 0.015 voor port, per post wissel, toe te zenden aan den Secretaris van het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, is het werkje, dat wij ten zeerste kunnen aanbevelen, verkrijgbaar. Dat het vele koopers moge vinden is onze oprechte wensch.

G,

De N.-I. Vrijzinnige Bond.

In dit blad van 1 dezer komt in de rubriek „Uit de Chineesche pers” met den ondertitel „De partijpolitiek in Ned.-Indië”, een entrefilet voor uit de „Perniagaan” van 23 December 1919. Daarin staat o.m., dat de behoudende partijen in N.-I., telkens stuitende op de beginselen van de radicale concentratie, zich eveneens aaneensloten om een nieuwe federatie te vormen. Tot die federatie zou o.a. ook de N.-I. Vrijzinnige Bond behooren! Niet alleen dat mij, die nog steeds in relatie staat tot dien bond, van eene dergelijke aaneensluiting absoluut niets bekend is, maar ik protesteer met klem tegen de qualificatie van den N.-I. V. B. als van eene behoudende partij. Als een der voormannen en als mede-oprichter tevens ex-hoofdbestuurder van dien bond, verwerp ik die onjuiste aanduiding. Ik kan daartegen niet beter doen dan hieronder de beginselverklaring van dien bond te laten volgen, welke, dateerende van ultimo 1916, waarschijnlijk binnenkort herzien zal worden.

1. De Nederlandsch-Indische Vrijzinnige Bond stelt zich op het standpunt dat elk loyaal streven naar zelfbestuur der bevolking van Nederlandsch-Indië krachtig moet worden gesteund. Te dien einde zal de Bond streven naar:

a. uitbreiding en verbetering van het onderwijs;
b. voortgezette organisatie van de autonomie der daardoor vatbare gebiedsdeelen en medewerking van die autonome gebiedsdeelen aan de uitoefening der algemeene bestuurstaak (voortgezette bestuursdecentralisatie);

c. toekenning van kiesrecht voor alle vertegenwoordigende lichamen aan Europeanen en Inlanders of daarmee gelijkgestelden, voorloopig op basis van de individueele ontwikkeling;

d. geleidelijke uitbreiding van de bevoegdheden van den Volksraad.

2. De Nederlandsch-Indische Vrijzinnige Bond verklaart de maatschappelijke ontwikkeling zoowel van de economisch zwakke Europeanen als van de Inlanders krachtig te willen bevorderen en bestrijdt de maatschappelijke oorzaken, welke tusschen de leden der verschillende bevolkingsgroepen en klassen ongelijkheid scheppen of verscherpen ten aanzien van hunne ontwikkelingsvoorwaarden.

Klassen- en rassenstrijd worden verworpen.

3. De Nederlandsch-Indische Vrijzinnige Bond streeft naar gelijke rechtszekerheid voor de verschillende bevolkingsgroepen.

4. De Nederlandsch-Indische Vrijzinnige Bond verklaart zich voorstander van weerbaarmaking van Nederlandsch-Indië in die mate, dat de economische ontwikkeling hierdoor niet wordt belemmerd.

Den Haag, 2-4-'20.

S. J. AAIJ.

F. C. DE BRUYN

Magazijn van Comestibles en Fijne Vleeschwaren

LEVERT UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELEN TEGEN BILLIJKE PRIJZEN.

Bestellingen worden dagelijks opgenomen en franco thuisbezorgd.

Vraagt Prijscourant.

Neemt Proef.

TELEF. 3361 - DANCKERTSTRAAT 43.

N. LOEB - DEN HAAG

NOORDEINDE 109-111

KLEEDING EN MEUBILEERING

OP TERMIJNBETALING

173

's-Gravenh. Muziekschool
DE TOONKUNST
 Prins Mauritsplein 21 Tel. S. 477
 Spreekuren dagelijks van 10—1 en 2—6 uur.
 Directeur: JAMES ZWART.

Behalve volledig onderricht aan Dilettanten en Eerstbeginnenden, ook gelegenheid tot Vakstudie.

DAGELIJKS KUNNEN AANMELDINGEN GESCHIEDEN.

Klavier, Orgel, Solozang, Viool, Alt, Cello, Compositie, Dirigeerkunst: 1 uur per week f 80.—; 2 uren per week f 150.— per jaar. Samenspel f 40.—; Harmonie en Contrapunt f 50.—; Muziekgeschiedenis f 25.—; Voordrachtskunst en Declamatie f 50.—; Meth. Spreken f 50.—; Fransch, Duitsch en Italiaansch f 50.— p. j. Orkestklasse 1 maal p. w. 2 uren, voor leerlingen der school f 10.—; leerlingen buiten de school f 15.— p. j. Het onderricht wordt uitsluitend door eerste, gediplomeerde krachten onderwezen; de leerlingen worden individueel behandeld; het geheel staat onder voortdurend toezicht van den Directeur, die alle verantwoordelijkheid voor de te geven lessen draagt, waardoor steeds de beste resultaten worden bereikt.

VRAAGT PROSPECTUS!!!

De Javasuiker-Industrie.

Voor dit onderwerp hield de heer F. van der Ben, voor de Ned. Afd. der Ned. Ind. Maatschappij van Nijverheid en Landbouw, Woensdag 31 Maart, een causerie in het Zuid-Hollandsche Koffiehuis. Spr. was hiertoe gekomen door de rede van Dr. Harreveld, Directeur van het Oost-Java-Proefstation te Pasoe-roean, waaruit men den indruk moest krijgen, dat de belangrijke productie-toename aan suiker per bouw sedert 1840 alleen of hoofdzakelijk was toe te schrijven aan de steeds verbeterde cultuur-methodes en door het ontdekken van de oorzaken der sereh-ziekte.

Spr. zal thans iets mededeelen omtrent zijn herinneringen en ervaringen gedurende 50 jaren, sedert 1866 indirect en direct bij en in de suiker-cultures gewerkt hebbende.

Als groot-industrie nam de suiker-cultuur in 1830 een aanvang bij de invoering van het cultuurstelsel. Het fabriceren stond er op een lageren trap van ontwikkeling. In den beginne waren voor het sluiten van suiker-contracten geen liefhebbers te vinden, omdat men er geld op moest toeleggen. De Chineesche werkwijze was toen nog in zwang, doch na invoering van door een waterrad gedreven Europeesche cylinders, verdrievoudigde de opbrengst. Na 1836 werd dan ook het Gouvernement, bestormd met aanvragen, zoodat een rangeregeling moest worden ingesteld, zelfs een aanbesteding werd gehouden. Met de cylinders met waterrad werd het riet meer gemengeld dan geperst, zoodat de sapextractie hoogstens 50 pCt. bedroeg tegen nu met moderne molens en drie- of viervoudige persing 75 à 80 pCt.

Het fabricaat was zeer primitief en werd gewoonlijk geleid door een Chineeschen „baas-suikerkoker". Na het afkoken in luchtledige pannen ging nog veel verloren bij de afwerking der naprodukten. Onwetendheid, onkunde en dikwerf grenzeloze onverschilligheid speelden op vele fabrieken een groote rol.

In 1874/75 kwam een keerpunt in de fabriekscontrole. In dien tijd werd het water als drijfkracht voor den molenarbeid geheel of gedeeltelijk aan de fabrieken onttrokken en moesten deze zich stoommolen-installaties aanschaffen van grootere capaciteit. Ook kwamen de rietweegbruggen in gebruik, waardoor het snij- en transportloon naar vasten maatstaf kon worden bepaald en een controle-factor voor de beoordeeling van het fabricaat werd ingeleid.

Spr. bezocht in 1879 een paar fabrieken en trof daar nog ongelooflijke wantoestanden aan, waardoor 40 pCt. van het product te loor ging. Of te veel vuur, of te veel water veroorzaakten schade. De eigenaar klaagde dan ook over den tegenvallende finantieele resultaten.

Echter waren er ook fabrieken, waar onder de gegeven omstandigheden prachtige resultaten verkregen werden, van 100 tot 150 picols suiker per netto bouw!

Een proef werd in 1885 genomen met het diffusiesysteem voor saponttrekking, doch hoewel deze proef gelukte, werd dit systeem op den duur niet gehandhaafd, omdat de molenarbeid voortgang maakte en betere resultaten waarborgde.

Was 1874/75 een keerpunt in de fabricage, in 1884/85 kwam men eerst tot algemeene ontwakking door het dalen der suikerprijzen, als een gevolg van de concurrentie der bietsuikerindustrie. Men geraakte hierdoor tot onderlinge samenwerking; de slagboom van wantrouwen en geheimzinnigheid verviel. Men kwam tot het oprichten van proefstations. Met dankbaarheid gewaagt spr. van den grootschen arbeid van Dr. Prinsen Geerligts, die zowel theoretisch als praktisch leerde, hoe het fabriceren van suiker moet worden opgevat. Ook de industrie ging zich beijveren goed werk te leveren en de suikerfabrikanten van raad en daad te dienen, waarbij de firma Gebrs. Stork en Co., te Hengelo (O.) zich een groote reputatie heeft verworven.

Spr. hoopt, dat na het voorgaande men tot de con-

clusie zal zijn gekomen, dat de belangrijke toename der suiker-productie per netto bouw niet alleen is te danken aan verbeterde cultuur-methodes, doch ook, en niet voor een onbelangrijk deel, een gevolg is van de groote verbeteringen, die de fabrieksinrichtingen hebben ondergaan en de steeds meer naar perfectie strevende werkwijze, waarbij werd getracht de fabricatie-verliezen tot het meest onvermijdelijke te beperken.

In het tweede deel zijner causerie behandelde spr. de zoo gevreesde suikerriet-ziekte.

Hij ging daartoe opnieuw de geschiedenis na. Tot 1882 leefde men op Java in de veronderstelling, dat het stekken van de toppen van het suikerriet en het planten dier stekken niet het minste gevaar opleverde. Wel viel in dat jaar de productie tegen, maar men nam het, gezien de droogte van dat jaar niet zeer ernstig op. Inmiddels nam de sereh-ziekte ernstig toe. Op de fabrieken ging men hier en daar werken met geïmporteerd riet, hetgeen wel succes had, maar de ziekte bleef heerschen. Velen meenden de oorzaak der ziekte ontdekt te hebben, doch de wetenschap heeft thans uitgemaakt, dat de sereh-ziekte altijd heeft bestaan, doch de planters het niet wisten. Spr. meent, dat, hééft inderdaad de ziekte altijd bestaan, zij gedurende lange jaren gesluimerd moet hebben, om zich op een zeker oogenblik in al haar felheid te openbaren.

Nog gaf de heer v. d. Ben tot besluit eenige staaltjes uit de practijk en komt tot de conclusie, dat de sereh-ziekte den planters heeft geleerd zich in te spannen voor verbetering van fabricaat en aanplant, naast een goede wetenschappelijke voorlichting.

De heer Stibbe merkt op, dat spr. het had over slecht beheer. Waaraan lag dat? Spr. antwoordt, dat de zaak te eenvoudig werd opgevat. Het Gouvernement stelde grond ter beschikking; de bevolking plantte dien. Men had de hulp der ambtenaren. Het kwam er niet zoo op aan. Het administrateurschap ging bij erfopvolging, dikwerf zonder voorbereiding, over. Op de bemesting werd geen of onvoldoende toezicht gehouden. Toch werd er geld verdiend, al was 't niet zoo veel als nu, doch het had méér kunnen zijn. Dr. Harreveld deed het goed een veteraan op het gebied der suikerindustrie te hebben mogen hooren. Men leert er meer door dan door litteratuur. Immers toentertijd waren er geen wetenschappelijke waarnemers. Hoe kwam b.v. de sereh-ziekte in haar verloop van W. naar O.? Hoe verloopt de griep? Spr. geeft uitleg van eene graphische voorstelling van de opbrengst aan suiker per bouw van 1840 tot heden, klimmende van 23 tot 130 pikol, echter met sterke sprongen, stijgingen en inzinkingen. Hij verklaart deze door natte en droge jaren. Na staking der Gouvernementscultuur, eigen cultuur, waarbij eene stijging van 65 tot 90 picols, ook bij sereh-ziekte. Deze ziekte is moeilijk te ontdekken. Dr. H. geeft toe, dat de verbetering der fabricage den doorslag gaf. Mr. Maclaine Pont merkt op, dat hij op zijne vele reizen in verschillende gebieden en rijken, tot zelfs in proef- en botanische tuinen, sereh-ziekte aantrof.

Dr. H. zegt dat sereh = droogte.
 Hierna sluit de voorzitter met een woord van dank de vergadering.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De Atmosfeer.

Aan de *Sum. Post* ontleenen wij: In zijn „Indian nationalist" zegt E. Bevan met treffende juistheid: „Een meer vriendschappelijke onderlinge omgang zou de politieke problemen niet oplossen, zij zou alleen de atmosfeer, waarin zij besproken worden, doen veranderen. Zulk een omgang zou een kans doen ontstaan voor wederzijdsche sympathie, niet in den zin van onbepaalde en sentimenteele welwil-

Inrichting voor Complete Meubilerij

N.V. „L. P. SMULDERS' MEUBELFABRIEK"
 Tolbrugstraat II - BREDA - Tel. Interc. 235.

Behangerij, Stoffeenderij
 Matrassen

THE PH. VAN OMMEREN
CORPORATION OF NEW-YORK
 New York, San Francisco (Cal.),
 42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:

Expeditie :: Assurantie
 Opslag van goederen, enz. enz.

Nadere inlichtingen worden gaarne
 verstrekt door

PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

N.V. Brood- en Beschuifabriek
„DE OUDE VETTE HEN"
 DEN HAAG
 bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuif,
 Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Naamlooze Vennootschap
Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.
 Eenig adres: **Koninginnegracht 1^o.**
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)
te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 351 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
 en Maand-Auto's

Dag en Nacht geopend

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
1/2 DE ERVEN H. VAN DIJK
 Hofleveranciers van wijlen Z.M. den Koning
 Nieuwe Gracht 6 - Tel. 3416
UTRECHT

Leveranciers van Burger-, Militaire-
 en Marine Kleeding

Indische Uitrustingen

Reiziger door het geheele land te ontbieden.

C. P. A. NICOLAI
 DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
 hoek Valeriusstraat.
 Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
 Ruime keuze. Nieuwste Modellen.

Adverteeren doet verkoopen

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163



*Beveelt zich bij Uwe
Leden aan.*



**Behalve GOED BROOD
wordt U een dividend
van 5 % gewaarborgd.**

124



De leukste **DANSAVONDJES** organiseert men met een „**Mis MASTER'S VOICE**“ **GRAMOPHONE**. Enorme keuze platen bij: **WILLEM SPRENGER**. Agent der Gramophone Comp. Ltd. **PASSAGE 46. Tel: 3778. DEN HAAG.**

lendheid, maar van een nauwkeurig bewust worden van elkanders gevoelens en overtuigingen.”

Ook in ons Indië is de politieke atmosfeer een zoodanige, dat elk vraagstuk, van welken aard ook, in bittere vijandschap en wederzijdsch wantrouwen bespreking vindt. Er is in 't algemeen geen onderlinge waardeering, geen poging om elkander te leeren verstaan. Er is slechts wrok, en afgunst, en nijd, en kleineering. Zoowel in de pers als op 't spreekgestoelte.

Lees er de *bladen* op na. Die van uiterst-rechtsche richting kunnen in de Inlandsche beweging geen grein goed zien. Zij willen haar slechts met machtsmiddelen bestrijden. Zij moet verdwijnen. De bladen van uiterst-links doen voor deze mentaliteit al niet onder. Zij zaaien haat en strooien vergift rond. Zij kunnen in 't Nederlandsche gezag niets goeds zien. Al wat de regeering tot stand brengt, wordt gewantwoord en veelal verkeerdelijk uitgelegd. Er is geen waardeering, noch eenige poging er toe!

Sla er de *Handelingen van den Volksraad* eens op na. Wannéer hoort ge eens de stem van een, die op samenwerking en onderlinge waardeering aandringt? 't Is al critiek wat de klok slaat. Uiterst-rechts schimpt en bespot uiterst-links. Uiterst-links doet niet anders. Beide groepen staan iedere minuut van den dag gereed om elkander de heftigste verwijten te doen.

Op de *politieke vergaderingen* is 't al niet anders gesteld. Verdachtmakingen, ook persoonlijke, zijn er schering en inslag. Niet enkel met argumenten worden de tegenstanders bestookt; ook met geschimp en gespot. En de bedekte toespelingen op de gebreken van 't ras zijn er aan de orde van 't uur.

En hoe is 't in 't *dagelijksch leven*? Hoe is de verhouding tusschen den Europeaan en den Inlander in 't algemeen? Ziet gene niet veelal in superieure minachting op dezen neer? Worden in 't maatschappelijk leven de Inlanders niet dikwijls als minderwaardigen, als wezens zonder ziel en hart bejegend? Helaas ja! Vele Europeanen hebben zich nog niet boven 't superioriteits-idee kunnen verheffen en zien nog dagelijks in minachting, zoo niet in verachting, op den Inlander neer. Gevolg: een zoo stroeve verhouding als maar mogelijk is; een lang sluimerend gebleven, maar nu gaandeweg meer tot uiting komende vijandschap van 't eene ras jegens 't andere.

Hoe 't dan kan en moet zijn? Op die vraag heeft prof. Van Eerde getracht in „De Gids“ een antwoord te geven. Wederzijdsch meeningsverschil acht hij natuurlijk geen hinderpaal. Wanneer aan beide zijden maar de overtuiging heerscht dat men het goede wil, dat men elkanders heil bedoelt, dat niet met minachting of verachting tot een oplossing kan worden geraakt, maar met onderlinge samenwerking en genegenheid. En dan definieert hij:

„Wat zeggen wil: een goede manier van optreden van den Europeeschen werkgever, een juiste behandeling van den Indischen werknemer, een betere wijze van den omgang tusschen beiden, een wederzijdsch begripen van elkanders wenschen en bedoelingen; dat alles wekt op eene landbouw- of nijverheidsonderneming bij de individuen een gemoeds-gesteldheid op, die niet berust op vaak ten onrechte vermoed prestige, maar op afhankelijkheid bij het nastreven van hetzelfde doel.

Wat bovendien zeggen wil: een vertrouwelijk omgang tusschen Europeeschen bestuurder en Indischen bestuurde, die niet verkregen wordt met ruwheid, aanmatiging, hormat-eischen, terughoudende bejegening, een hoogen toon, handtastelijkheden, schamperen spot, maar door strikte rechtvaardigheid, bezadigheid, 't geven van uiteenzetting van de bedoelingen, belangstelling. Zoodoende wordt bij den Indiër opgewekt: verantwoordelijkheid, plichtsbesef.

Zoodoende wordt in den Indiër gezien de volle medemensch, een medemensch, anders dan wij, niet minderwaardig, doch verdienend onze hulp en onzen steun, als hij dien vraagt en noodig heeft.”

Gulden woorden, die in elke Indische werkplaats, op elke onderneming te vinden moesten zijn. Ze moesten in 't hart van den Europeaan worden gegrift *nog vóórdát hij naar Indië gaat*. Zij dienen als de basis van elk arbeiden in deze landen te worden beschouwd. Omdat de toepassing ervan alleen kan leiden tot 't scheppen van die atmosfeer, welke noodzakelijk is om in alle rustigheid en weloverwogenheid — twee belangrijke elementen in elk bestuur en zeker in dat over een tot ontwakning gekomen volk — den grooten staatkundigen en economischen arbeid in dit land te volbrengen.

't Worde begrepen! Vóórdát 't te laat is.

Middelbaar-Onderwijs zaken.

De heer Z. Stokvis, inspecteur van het M. O. in Indië, is kortgeleden in Nederland aangekomen, om ten behoeve van het middelbaar en technisch onderwijs in Indië eenigen tijd werkzaam te zijn.

Het doel van deze reis is van meervoudigen aard, zegt de *Loc*. Niet alleen zal de heer Stokvis, met het oog op het tekort aan bevoegde leerkrachten bij het M. O. in Indië, in het moederland voordrachten houden met het doel om de personeele en pedagogische verhoudingen bij het M. O. in Indië in Nederlandsche onderwijskringen nader bekend te maken, maar ook zal hij zich op de hoogte gaan stellen van verschillende nieuwe zaken op onderwijsgebied in Nederland, waarvan Indië leering zou kunnen trekken.

Wat eerstgenoemd doel van deze reis betreft, zoo ligt het in de rede dat de heer Stokvis in Nederland zoo veelzijdig mogelijke inlichtingen zal hebben te verstrekken en dat hij een reeks voordrachten zal hebben te houden in de centra van ons land. Het moet in de bedoeling liggen, zoowel de nadeelen als de voordeelen ronduit mee te deelen, opdat zij die op grond van hun persoonlijke omstandigheden de voordeelen tegen de nadeelen achten op te wegen, zich geroepen mogen achten om zich aan het M. O. in Indië te verbinden. Geen „werftocht“ dus, doch een bekendmaking van wat nadere bekendheid verdient. Van zelf valt daarbij voor den inlichter de noodige voorzichtigheid in acht te nemen, opdat niet, gelijk zoo vaak is geschied, het besluit om naar Indië te gaan voor den betrokkene een teleurstelling worde.

Het inwinnen van inlichtingen en het verzamelen van gegevens over het onderwijs in Nederland zelf, zal uiteraard in overleg met onderwijsautoriteiten daar te lande hebben te geschieden. De onderwerpen, welke voor bestudeering in aanmerking komen, zijn vele; wij noemen: de lycea, inrichtingen welke naar men weet, beoogen de beroepskeuze te verschuiven tot een leeftijd welke meer waarborg biedt van ernst en onderscheidingsvermogen, en dat wel door zooveel mogelijk de voordeelen van hogere burgerscholen en gymnasia beide in zich te vereenigen; de afschaffing van de eindexamens der M. O.-inrichtingen als staatsexamens en vervanging daarvan door schoolexamens, voor de eigen leeraren der inrichtingen af te leggen; het Fransch op de lagere scholen; het toelatingsexamen voor de H. B. S.; lichamelijke opvoeding; het meisjesonderwijs, in 't bijzonder met het oog op de nieuwe meisjes H. B. S.'en, een soort lycea met een zesde klasse boven den vijfjarigen cursus. Voorts zal in Nederland te bespreken vallen, in hoeverre een regeling zou zijn te treffen, opdat middelbare examens, in Indië afgelegd, *effectus civitis* in Nederland kunnen erlangen. Terwijl mede op het programma dient te worden geplaatst het toezicht op Indische jongelieden, die in Nederland met een beurs studeeren.

Een uitgebreid en belangwekkend programma naar men ziet, waarvan de afwerking van groote beteekenis kan worden voor het middelbaar en technisch onderwijs in Indië, indien — wat wel het geval schijnt — de Indische regeering volle medewerking wil verlenen om aan de hand van de te verwerven gegevens het onderwijspeil in Indië hooger op te voeren.

Het gevangeniswezen.

De correspondent van het *Socr. Hbl.* te Kediri schrijft o.a.:

Piano's, Orgels, Vleugels, Auto-piano's.

PIANO's in huur f 6.— per maand, desgewenscht in huurkoop, bij

L. C. JACOBI, vth. Chef Firma J. F. CUYPERS,

Regentesselaan 123, bij Reg.pl. 49 SOERABAIJA. Tel. H. 1403, 's-GRAVENHAGE.

STEMMEN - VERHUREN - REPAREEREN

INDISCHE UITRUSTINGEN
VOORDEELIGST ADRES:
AU BON MARCHÉ
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

101

O. J. STUUT, 's-GRAVENHAGE

CHARLOTTE DE BOURBONPLEIN 28 - TELEF. 5073

Comestibles - Koloniale Waren

UITSLUITEND EERSTE KWALITEIT ARTIKELN EN PRIMA WAREN.

Bediening aan huis zonder prijsverhooging

Wed. G. STREITWOLF

Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413

GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

151

Adverteeren doet verkoopen.

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”

Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

Vroeger waren de gevangenen, wat men noemt, doodeters, maar nadat het gevangeniswezen den geïnterneerden allerlei ambachten heeft geleerd, is het gevangeniswezen een goudmijn voor het gouvernement geworden, omdat door de verschillende gevangenisgenissen de meest uiteenlopende artikelen kunnen worden geleverd, welke tegen zeer behoorlijke prijzen grif van de hand gaan. Men maakt thans van het leer van de leerlooierij te Solo alle artikelen welke gevraagd worden, schoenen voor het leger, riemen, sabelscheeden, revolverholsters en patroontasjes enz., alles keurig en tot in de puntjes afgevoerd. Men is in staat uw geheele huis keurig te meubileren, tot zelfs de klamboes aan uw ledikant en de bladen voor de wasch- en andere tafels enz. van namaakmarmor afkomstig uit de gevangenis te Malang.

Voor de gevangenen is er voldoende werk; ze worden, in tegenstelling met vroeger, om zoo te zeggen met open armen ontvangen en zijn zeer nuttige en goedkope werkkrachten geworden.

Hotels op Java.

De redacteur van de *Deli Crt.*, ter Oostkust teruggekeerd, heeft het in zijn blad nog steeds over Java. Hij doet een heel boekje open over de hotels en hij is er niet bijster over te spreken. Het „N. v. d. D.” ontleent er o.a. het volgende aan:

Wat zouden de eigenaars of beheerders zich druk maken? Hun hotels zijn vol, zelfs méér dan vol. Op de meeste telegrammen om plaats krijgt men het vriendelijke antwoord „Onmogelijk”. De bemiddeling van een goede kennis ter plaatse wil dan toch nog wel eens helpen. Maar bij zoo'n veel grotere vraag dan aanbod kan men natuurlijk niet kieskeurig zijn. Ten slotte is men blij dat men een plaatsje krijgt, hoe dan ook. Zeker, er zijn enkele goede en heel goede hotels, dat wil zeggen: voorbeeldig is er niet één, maar het gros is absoluut beneden peil. De keuken is meestal nog het beste en het kan wel zijn, dat het publiek ten slotte daarom het meeste geeft.

Wanneer echter de Javahotels het toerisme uit vreemde landen naar Java willen trekken, dan hebben zij er voor te zorgen, dat de gasten bij hun entrée geen vuil linnengoed op de bedden vinden, dat de handdoeken ook in den Westmoesson geen zuur riekende, ongewassen lappen zijn, dat de badkamers geen mufte hokken zijn die niet behoorlijk worden schoon gemaakt, enz. Zeker, 't is een onsmakelijk praatje, maar het is noodig, zelfs in de hotels die als de beste bekend staan. En dan de vliegenplaag! Of men houdt er in de hotels uitgestrekte stallen en mestvaalten op na, of de hotels zijn toevallig in de buurt van die inrichtingen gebouwd. Dr. Vervoort heeft over de vliegenplaag te Medan geschreven en er voor gewaarschuwd, maar wat moeten de geneesheeren in Solo, in Djokja of in Soerabaja wel doen?

Hoe is het mogelijk, dat het publiek dat acceptert? Nergens méér dan in Indië is men gewend zich bij dergelijke toestanden neer te leggen. „Het is altijd zoo geweest en het zal altijd wel zoo blijven”, wordt den nieuwkomer geleerd. Maar is het niet een wonder, dat Indië niet nog veel meer geteisterd wordt door besmettelijke ziekten, zooals cholera, dysenterie, enz.?

Voor het publiek geeft verder de doorslag, dat men wel op die hotels is aangewezen. Er zijn geen betere..... En ze zijn alle vol..... Java heeft, zoo goed als geheel Indië, een groot tekort aan hotels. In verschillende plaatsen wordt dan ook de oprichting van nieuwe voorbereid of overwogen. Op enkele plaatsen heeft dat zelfs tot een onverkwalijk spekulatie en ruzie geleid onder de nieuwe aandeelhouders, zelfs voordat de eerste steen gelegd is.

Er is ondertussen één groote verontschuldiging voor de aldus aangeklaagde hotels. Altijd zijn zij weer op slecht personeel aangewezen. De nieuwe hotels zijn goed, maar één of twee jaar daarna wordt de boel weer verwaarloosd. Het schijnt, in het algemeen gesproken, onmogelijk te zijn de bedienden zó na te rijden en te controleeren, dat de kamers goed schoon worden gehouden, enz., enz.

Een paar keer sprak schr. met buitenlandsche toe-

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw,
Piet Heinplein, Tel. 1587
1598

Bijkantoor: DEN HELDER,
Hoofdgracht 37, Tel. 83.

risten over deze zaken en hoorde als hun opinie, dat deze gebreken van het hotelbedrijf op Java het toerisme langen tijd zullen drukken. Wanneer Java's hotelwezen beter was ingericht, dan zou dat het bezoek heel wat bevorderen. Vooral de Amerikanen, gewend aan de uitnemende hotels in hun eigen land, zijn over de Javase caravansera's weinig te spreken. Hetgeen begrijpelijk is.

Het artikel besluit: Neen, wanneer Java, nu na den oorlog, een land wil worden van het groottoerisme, dan moet er op hotelgebied nog heel wat verbeterd worden. Misschien dat de groote spoorweg- en scheepvaartmaatschappijen, die nu de zaak willen aanvatten, in dat opzicht iets zullen kunnen bereiken. Te hopen is het.

UIT DE INDISCHE PERS.

Beschouwing over de veldpolitie in Ned.-Indië (slot). De heer Oetjojo ziet in den maatregel van de oprichting van kazernes voor de veldpolitie op de hoofdplaatsen niet veel heil en geloof, dat men van daar uit de kampongdieven, de roovers en de dobbelaars niet kan bestrijden. Ook acht hij het minder doelmatig om voor deze bestrijding gewapende lieden te gebruiken. Hij geeft de voorkeur aan de instelling van rechercheurs, die in het geheim de handelingen van het slechte volk kunnen nagaan en de wegen kunnen volgen, welke het inslaat.

Die veldpolitie zal buiten de steden belangrijke diensten kunnen bewijzen bij het oogstvervoer van de landbouwondernemingen, vooral als de karren op de groote wegen pleisteren, verder bij suikerrietbranden, enz., doch of het volk, als zoodanig, er veel profijt van zal hebben, was, volgens den heer Oetjojo, twijfelachtig.

En waar een ervaren, bezadigd inl. bestuursman zóo spreekt, daar durft de schrijver van het artikel in de *Neratja* van 16 December 1919 wel verklaren, dat eene politieregeling als de bedoelde niet leidt tot rustverzekering of tot bescherming van persoon en goed, doch wel tot versterking van het gezag der overheerschende machthebbers.

Niettemin blijft versterking van de politiemacht hoogst urgent, zoowel in het belang van het volk en dorp, als in het belang van de moderne volksbeweging.

Het is toch geen politietaak om die te bestrijden, doch wel om op te treden tegen hen, die die zaak niet begrijpen.

Verder is het van het hoogste belang om het bestaande verschil in rechten van de bevolkingsdeelen in Ned.-Indië op te heffen, in de eerste plaats wel met betrekking tot de bescherming van persoon en goed, opdat vergissingen bij oproepingen, aanhoudingen en voorloopige inhechtenisstelling van de Inlanders niet meer zoo gemakkelijk kunnen plaats vinden als vroeger het geval was.

Gelijkstelling voor alle onderdanen zij hier de leus, want wanneer daartoe niet wordt overgegaan, dan wacht het gezag groote moeilijkheden, waarvan het niet mogelijk is de gevolgen te overzien.

De taak der politie zij louter bestuurshulp in het belang van rust en orde en er voor te waken, dat aan het volk geen geweld worde aangedaan.

Zij vervolge het kwade volk en bescherm den rustigen burger, zonder aanzien des persoons.

Beide functies dienen van elkander te worden gescheiden en eischen speciale opleiding van het personeel.

De preventief werkende politie werke onder het toezicht van het binnenlandsch bestuur.

De repressief werkende politie arbeide onder leiding van de rechterlijke macht.

De tegenstanders van zulk eene scheiding bij de politie zijn van meening, dat dientengevolge het dadelijke vóór-onderzoek van een beklagde wordt bemoeielijkt, doch de voorstanders voeren daartegen aan, dat de verklaringen en getuigenissen der politiedienaren toch de waardevolle betekenis blijven behouden voor het rechterlijk college.

Men houde dus aan de scheiding vast. Wordt

JOH. ZWART

TECHN. INSTALLATIE-BUREAU VOOR AANLEG
ELÉCTRISCH LICHT, ELECTRO-MOTOREN, VER-
WARMING, HUISTELEFOONS EN SCHELLEN

H. 3743

Bureau en Magazijnen: REINKENSTRAAT 22
.. nabij Halte Laan van Meerdervoort H. S. M. ..

Reisbureau LINDEMAN
Utrecht 's-GRAVENHAGE Arnhem
GEZELSCHAPSREIZEN
Passages Spoorwegbiljetten



Ik zing de lof
der
Monarch
Schrijf-
machine
HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & C^o
AMSTERDAM-ROTTERDAM
DEN HAAG

KEPPEL-HESSELINK & Co.
WIJNHANDELAREN
Kantoor: Den Haag, Corn. Speelmanstr. 32. Tel. H. 4778
Tijdelijk aanbod:
ST. ESTÈPHE per flesch . . . f1.25
„ 50 flesschen f1.20
geurige beleggen Tafelwijn FRANCO.
Vraagt Proefflesschen.

CHIRURGISCHE INSTRUMENTENFABRIEK.
MARTIN LOTH
Westerstraat 14 UTRECHT (Holland)
SPECIALITEIT Complete Installatie van Operatie-
Sterilisatie- en Verbandkamers, Instrumenten-
kisten voor schepen, Plantages en Mijnen
Export O. en W. Indië, Z.-Afrika - Catalog. op aanvraag

..... Melkinrichting
Den Haag, Lange Beestenmarkt 9 - Tel. Haag 3683
„PASTEUR”
Scheveningen, Neptunusstraat 66a - Tel. Schey. 1853
Stoom-Zuivelfabriek

Adverteeren doet verkoopen.

Academie des Danses

GERARD J. v. D. MARK

Gediplomeerd Leeraar

BEESTENMARKT 102 TELEF. H. 4871
DENHAAG

Grootste Modernste eerste klas Inrichting in Nederland



DRUKKERIJ TEN HAGEN

Nobelstraat 20 .: Den Haag
Telef. Interc. 2793

*Beleefde aanbeveling voor
de levering van alle voorkomende
Drukwerken als:*

- | | |
|-----------------|-----------------|
| AANDEELEN | KANTOORBOEKEN |
| ADRESKAARTEN | KWITANTIËN |
| ADVIESKAARTEN | LABELS |
| BALBOEKJES | MAANDBLADEN |
| BESTEKKEN | MEMORANDUMS |
| BILJETTEN | MENU'S |
| BORDERELLEN | NOTA'S |
| BRIEFKAARTEN | OBLIGATIËN |
| BRIEFPAPIER | PROGRAMMA'S |
| BROCHURES | PRIJSCOURANTEN |
| CATALOGI | RECLAMEKAARTEN |
| CIRCULAIRES | REGISTERS |
| CONTRACTEN | REGLEMENTEN |
| CONVOCATIES | REKENINGEN |
| DIPLOMA'S | SERVETTEN |
| DISSERTATIES | STATUTEN |
| EFFECTEN | STROOIBILJETTEN |
| ENVELOPPEN | TABELLEN |
| ETALAGEKAARTEN | TEKSTBOEKJES |
| ETIQUETTES | TIJDSCHRIFTEN |
| FACTUREN | VAKBLADEN |
| FORMULIEREN | WEEKBLADEN |
| INTEEKENLIJSTEN | WERKSTATEN |
| INPAKPAPIER | WISSELS |
| JAARVERSLAGEN | ENZ. ENZ. ENZ. |

**SPECIALE INRICHTING VOOR
GOED OPENLIGGENDE
KANTOORBOEKEN**



M. VISSER,
voorh. A. J. ROEBARD.
Spuistraat 69 - DEN HAAG - Telefoon 5470.
Fabriek en Magazijn van Gouden-, Zilveren en Diamantwerken
REPARATIE-INRICHTING.

dientengevolge de taak der politie verzwaaard, dan verhooge men de bezoldiging.

Wil men daarbij in de moderne lijn blijven, dan moet men de keuze van het politiepersoneel, buiten het Bestuur om, overlaten aan de desarderen, regentschapsraden, gemeenteraden of door andere colleges, welke samengesteld zijn door personen, die door het volk gekozen zijn.

Dat personeel werkt dan onder de directe bevelen van zulk een college, doch dat, dit pas kan geschieden, zoodra „de decentralisatie“ een voldongen feit zal zijn geworden, spreekt van zelf.

Voor eene politie in geheel Ned.-Indië, die hare taak goed zal kunnen volbrengen en voor geene partij gevaar oplevert, zullen derhalve de navolgende maatregelen noodig zijn, n.l. gelijke rechten voor alle bevolkingsdeelen, geheele werkelijke decentralisatie van bestuur, scheiding van preventieve en repressieve politie en in geen geval het gezag over de politie in één en dezelfde hand.

(Neratja, 18 December 1919).

De korporaal-politie of rechercheur en de padi-opkoop. Een rechercheur is een landsdienaar in dienst van de geheime politie, die in opdracht heeft om op bedekte wijze inlichtingen in te winnen met betrekking tot begane misdrijven, slecht volk op te sporen en dit zoo mogelijk aan te houden.

Op groote plaatsen verliezen die lieden zich, ook al zijn zij in functie, onder de menigte en zijn ze bij de groote massa niet bekend, doch in het binnenland is de toestand anders en als daar een vreemde zich beweegt dan wordt hij zonder twijfel door de bevolking wel nagegaan en gevolgd en weet men vrij spoedig in de kampong met wien men te doen heeft.

De rechercheurs zijn dan ook zeer goed bekend in den omtrek van de plaats waar zij gestationneerd zijn, hetgeen wel het best blijkt uit het feit, dat de bevolking hem reeds den titel heeft gegeven van korporaal-politie.

Keok schrijft in zijn „Praatjes“ van 30 December 1919 in de *Koem Moeda*, dat die rechercheurs in de kampong, ook nog wel eens iets anders doen dan zich wijden aan de taak van de geheime politie en in hun eigen belang zich ter beschikking stellen van clandestiene rijstkoopers, niettegenstaande de rijstschaaerschte, distributie en rantsoeneering-voorschriften van bestuurswege.

Een van deze rechercheurs noemt hij korporaal Kartapradja, die aldus optrad tegenover Hadji Abdoel Samah van de kampong Bandjaran.

Dezen was aangezegd, dat hij 12 picol rijst aan het Bestuur moest verkoopen en aan dat verzoek zou hij voldoen, toen plotseling op 4 October 1919 de korporaal Kartapradja ten huize van den Hadji verscheen, den rijstvoorraad onderzocht, hem mededeelde dat de verkoop daarvan stop werd gezet en dat hij hem van de 12 picol 8½ picol overliet. Tien dagen later deelde hij Hadji Abdul Samah mede dat deze 8½ picol aan het Bestuur moesten worden verkocht, doch de Hadji weigerde, aangezien hij dien rijstvoorraad voor eigen levensonderhoud noodig had.

Het einde was evenwel, dat de korporaal-politie en de Loeral van Kiangroke ter plaatse verschenen en dat van den Hadji nog 2 picol tegen f 5.— per picol werden afgekocht.

Het is te hopen, zegt de schrijver, dat de wedono van Bandjaran, na kennisname van deze zaak, niet zal blijven zwijgen, doch haar zal onderzoeken en den korporaal-politie eens ter verantwoording zal roepen, n.l. of de algemeene opinie bevestigd zou kunnen worden, dat deze tweede heffing tegen een voor deze tijden ongehoord lagen prijs wederrechtelijk zou hebben plaats gehad.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Ernstig conflict tusschen China en Japan. De ongeregeldeheden, welke te Foochow in het afgelopen jaar tusschen Japanners en Chineezers hebben plaats gehad en waarover reeds het een en ander werd medegedeeld in de nummers van 7 en 8 van het

J. M. VAN KEMPEN & ZONEN
Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
FILIALEN te Weltevreden, Rijswijk 17; 198
s-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdstoef 26;
Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

G. J. R. VAN DER GAAG & ZONEN
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512
Helleveranciers.
□ □ DRUGGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
□ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □
□ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

Kol. Weekblad van dit jaar, hebben in de verschillende Chinese provincies tot groote volksaankomsten aanleiding gegeven, die de strekking hadden tegen het gewelddadig optreden van de Japanners te protesteeren.

Ook ontving de Chinese Regeering een telegram van Generaal Wu-Pei-Fu, commandant van de 30ste Divisie, in garnizoen te Hunan, waarin hij er aan herinnerde dat het plegen van baldadigheden door de Japanners tegenover Chineezers al zoo dikwijls was voorgekomen en dat zij ook op verscheidene plaatsen in de provincie Shantung onrust stichtten.

Hij verzocht maatregelen te nemen ten einde aan dien toestand een einde te maken, waarbij hij zijne medewerking beloofde voor het geval diplomatieke onderhandelingen niet tot eenig resultaat konden leiden.

In het Lagerhuis van de Republiek werd de Chinese Regeering geïnterpelleerd over dit onderwerp en daarbij gevraagd hoe het nu stond met de besprekingen over de Japansche plagerijen, als waarvan Foochow getuige was geweest.

Het gedrag van de Japanners, die in China verblijven, overschrijdt de welgevoegelijkheids-grens, wordt gezegd.

Nadat tal van Chineezers door de Japanners tijdens de opstootjes waren gewond geworden, hebben de studenten en de politie zich niet meer kunnen beheerschen, toen zij zagen op welke wijze de Chinese Regeering door de Japanners werd beleedigd en de ambtenaren, uit vrees voor verdere ontwikkelingen, bleven zwijgen als poppen.

Bovendien gaf de langzame diplomatieke weg geen resultaten.

Het was een leugenachtige daad van den Japanschen gezant te Peking, toen hij, bekend met de langzame wijze waarop de Chinese Regeering de buitenlandsche zaken pleegt te beredderen, van zijn zijde in een protest liet uitkomen dat Japan de beleedigde partij in de Foochowzaak was.

De Chinese Regeering moest dus als onschuldige beschuldigde op het protest antwoorden van den schuldigen klager.

Het zal de vraag zijn of het Chinese corps diplomaten, tot wiens bevoegdheid deze aangelegenheid behoort, deze scheeve zaak zal weten recht te zetten en of het de tusschen Japan en China bestaande tractaten zal kunnen begrijpen.

Nadat de onlusten te Foochow hadden plaats gehad, ankerde een Japansch oorlogschip ter reede van die plaats en zette de commandant een detachement matrozen en eene sterke politiemacht aan den wal, eene daad, die in strijd was met het tusschen China en Japan bestaande tractaat en welke de Chinese Regeering, zonder protest aan te teekenen, liet begaan.

De Chinese Regeering liet zich dus, tengevolge van eigen schuld, beleedigen en moest het, volgens de ontvangen berichten, aanhooren, dat de Japansche Regeering aan den Chineeschen Gezant te Tokio te kennen had gegeven dat de Chinese Regeering over het gebeurde te Foochow haar spijt had te betuigen.

En dit, niettegenstaande het algemeen bekende feit, dat er wel Chinese doch geen Japansche slachtoffers te Foochow waren gevallen.

De leden van het Lagerhuis in China begrijpen de noodzakelijkheid niet dat de Chinese Regeering onderwerpelijk zooveel geheim houdt.

Zulk eene geheimzinnigheid moge in groote internationale politieke zaken zin hebben, in de Foochowzaak paste zij allerminst en als van Regeeringswege geen klare wijn wordt geschonken, dan mag zij geen groote uitkomsten verwachten van hare bemoeienissen.

In het Zuiden van China bestaat op dit oogenblik een opgewonden stemming bij het volk, dat dagelijks de Japansche matrozen door de straten van Foochow ziet marcheren en de Japansche politie haar taak ziet uitoefenen.

Het volk en de volksleiders verlangen opheldering van de Centrale Regeering met betrekking tot de be-

Electro-Technisch Bureau
H. VAN ZIJL
Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 8017
**Licht, Kracht, Verwarming, Schel-
... en Telefoon-Installatiën. ...**

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafrâchissements 185
NOORDEINDE 44 DEN HAAG

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten
Visch, Vleeschwaren
Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

In- en Uitvoer.

De hr. Th. o. d. C(oul) vervolgt in No. 12 zijn beschouwingen over onze Indische cultures in 1919 en hare vooruitzichten voor 1920. Schr. behandelt het artikel koffie en teekent o.m. aan, dat het jaar 1919 — in tegenstelling met de twee laatste oorlogsjaren — voor de Indische producenten zeer goede financiële resultaten heeft opgeleverd. Ook lijken de vooruitzichten voor 1920 zeer beynedigend; de meeste onze Indische koffie-ondernemingen hebben een belangrijk deel van den ditjarigen oogst op levering verkocht tot winstgevendende prijzen. Tegen een huidige kostprijs van circa / 25.— per picol afgeleverd aan Indische afscheepaven, wordt thans voor Robusta uit oogst 1920 een prijs betaald van / 60.— à / 65.—, terwijl eenige maanden terug nog hogere noteringen golden.

In No. 13 vervolgt de schr. met het artikel thee; ook hierbij dezelfde optimistische stemming: De Ned.-Indische thee-producenten hebben in 1919 uitstekende financiële resultaten kunnen behalen. De vooruitzichten voor 1920 zijn eveneens gunstig; de noteringen die thans in Indië en hier voor thee gelden, zijn van dien aard, dat op het artikel een winst van circa 80 pCt. gemaakt kan worden, ondanks eene vermeerdering in den kostprijs van circa 40 pCt.

De Waterstaatsingenieur.

Hoofdzakelijke inhoud van de Dec.-afl.: Australië en haar nijverheid, door ir. C. A. E. van Leeuwen. — Bij het opmaken der rekening, door Redactie (handelt over den achteruitgang van de sterkte van het ingenieurscorps van den Waterstaat en „Exodus in grooten stijl“). — Houtzagerijen met houtstapelplaatsen ten dienste der B.O.W., door J. Dogterom. — Beginselen in acht te nemen bij het ontwerpen van rioleerings- en afwateringswerken in groote gemeenten, door ir. C. A. E. van Leeuwen. — Boomverzorging, door ir. C. G. la Fontaine.

Onze Missiën in Oost en West.

In afl. 3 van den 3en jrg. schrijft miss. B. J. J. Visser over de nieuwe Apostolische prefectuur in Indië (Celebes en omliggende eilanden zijn n.l. onlangs afgescheiden van het Vicariaat Batavia). — Vervolgens leest men bijzonderheden over het Ursulinenklooster te Noordwijk (Batavia) en het R. K. Weeshuis te Tjandi. Daarna een belangrijke voordracht van Dr. M. Neyens over de Kaja-Kaja's van Zuid-Nieuw-Guinea. (Ontstaan van Merauke en vestiging van het Gouvernement; land en volk; zeden en gewoonten; het koppen-snelle). — Ten slotte bevat deze afl. het vervolg van Mgr. M. J. D. Claessens' voordracht (gehouden op de Indische week der Techn. Hoogeschool te Delft) over de R. K. Missie op het eiland Flores (II. De R. K. Missie op Flores ten tijde der Portugeesche overheersing. III. De hedendaagsche Missie op Flores).

Economisch-Statistische Berichten.

De ir. E. C. Abendanon schrijft in het Nr. van 31 Maart van „Economisch-Statistische Berichten“ eene verhandeling, getiteld: „Grootindustrieën in Midden-Celebes en hunne bedrijfspolitieke grondslagen“. De schrijver, voor wien het een groote voldoening mag wezen dat zijn voorspellingen omtrent de aanwezigheid van reusachtige hoeveelheden ijzererts in Midden-Celebes geheel zijn uitgekomen, geeft in zijne verhandeling de grondlijnen aan waarop de exploitatie van de ontdekte schatten op de meest economische wijze zal kunnen geschieden.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Inhoud van afl. 53: De Gouverneurs-Generaal van Oost-Indië. XVI. Willem van Outhoorn, door N. — Een reisherinnering uit Indië. Naar het Idjen-plateau, door B. Prinsen (met ill.). — Overplaatsing, door H. Tobi-van der Kop. — Patrouille-leven. VII. Moeilijke oogenblikken, door M. A. van der Lijke. — De Indische week aan de Universiteit te Leiden, 15-19 Maart 1920, door W. G. J. — Een en ander over de taak der overheid in Indië (vervolg).

Commercial Holland.

In het Maart-Nr. schrijft de hr. C. H. K. Borghardt een artikel over „the Dutch ocean shipping trade“. — De hr. Ch. F. H. Dumont publiceert een opstel: Glances into native life in the East Indies (illustrated from photographs in the collection of the Ethnographical Museum at Leiden).

Orgaan Ned. Ind. Officiersvereniging.

De beschouwing over de Barisankorpsen op Madoera van Prins, wordt in de Febr.-afl. voortgezet; schr. geeft thans een historisch overzicht van de krijgsvorrichtingen in Indië, waarbij die troepen betrokken waren. — Over uitbetalen van soldijen en opmaken van

sprekingen, welke door haar en de Japansche Regeering worden gehouden en waaraan deze niet schijnt te kunnen voldoen.

Het Centraal Gouvernement heeft reeds een telegram ontvangen van generaal Li-Hou-Shi te Tschun (provincie Fukien), waarin hij te kennen heeft gegeven dat hij, overeenkomstig de bevelen, in overleg is getreden met de Japanners, met het doel gedaan te krijgen dat de ter reede van Foochow en de in de riviermondingen van Tukiën liggende Japansche oorlogsschepen worden teruggeroepen, doch dat deze besprekingen nog tot geen uitkomst hebben geleid.

Ook de Commissaris van Buitenlandsche Zaken heeft met de commandanten van de Japansche oorlogsbodems gesproken over hetzelfde onderwerp, doch zij verklaarden niet te kunnen vertrekken, zoo lang zij van de Japansche regeering geene bevelen daartoe hadden ontvangen.

Als voorloopig resultaat werd alleen bereikt, dat de commandanten den matrozen niet gewapend aan land zouden laten gaan.

Met betrekking tot de Japansche politie werd door den chef te Foochow verklaard, dat hij geen hoop had op de terugtrekking van deze macht, aangezien de Japansche consul juist op het handhaven daarvan had aangedrongen.

Hij achtte zich niet in staat de aangelegenheid tot een goed einde te brengen en had om die reden de uitzending van een deskundige verzocht.

(Sinar Sumatra, 8 Januari 1920).

LITERATUUR-OVERZICHT.

Eigen Haard.

No. 13 van „Eigen Haard“ bevat een opstel van den hr. H. G. Cannegieter „Multatuli-literatuur“. Schr. bespreekt den inhoud van een tweetal biographieën welke, behalve de talloze opstellen in dagbladen en tijdschriften, het licht hebben gezien naar aanleiding der herdenking van Multatuli's honderdsten geboortedag. Deze, door ons nog niet genoemde, geschriften zijn getiteld: Multatuli, door dr. J. van den Bergh van Eysinga-Elias (in de reeks „Onze groote schrijvers“, bij J. M. Meulenhoff te Amsterdam) en: Het leven en de werken van Eduard Douwes Dekker (Multatuli), door J. de Gruyter (Amsterdam, Uitgeversmaatschappij „Elsevier“), deel I.

De Gids.

In het April-Nr. publiceert de controleur B.B. J. C. Vergouwen eene beschouwing „Agrarisch recht of onrecht“, waarbij hij zich op hetzelfde standpunt plaatst dat Prof. van Vollenhoven inneemt inzake de Inlandsche grondrechten (ontwikkeld o.a. in diens geschrift „De Indonesiër en zijn grond“). Schr. is van meening dat, indien de voorgestelde wijziging van art. 62 R.R. wet wordt, daarmee een proces van wetgeving over de Inlandsche bevolking wordt voltrokken, dat eerst, als de dag der gestrengte toepassing komt, zijn gevolgen aan ieder zal openbaren. Onheilspellend luidt het slot: „Het bloed dat dan ongetwijfeld vloeien zal — wie den Inlander kent zal dit geen opgeschroefde taal vinden — komt dan over de hoofden dergenen die den door-slag gaven.“

Algemeen Landbouw Weekblad voor Ned.-Indië.

Uit den inhoud van No. 33: Uit het land van den mechanisch gedreven landbouw (Ver. Saten van N.-A.), door Douglas (slot). — Rubbercultuur in Indo-China. — Beschouwingen op het gebied van oliehoudende zaden. — De Sojaboon. — Verslag over de aardappelproeven in den Tengger, door W. E. K. van Lijnden.

No. 34: Algemeene plantenteelt (vervolg), door A. de Koning. — Enkele opmerkingen over anatomie en selectie van Hevea, door Dr. W. Bobiloff. — De zgn. verouderingstheorie en wat daarmee in verband staat, door v. U.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 14: Der Kampf zwischen Rohr- und Rübenzucker, von Dr. T. Zeller, besproken door Dr. H. C. Prinsen Geerligs. — Crotalaria Urasamoensis als groenbemester, door Dr. L. P. de Bussy. — Het ka-toenvraagstuk. — Het derde deel van de Encyclopaedie van Ned.-Indië, besproken door J. F. Snelleman (een gemoedelijke maar toch rake critiek op verschillende artikelen). — De overzeesche handel na den oorlog. — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen, enz.

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
 Beschuit en Roggebrood
 voor export.

Fabriek van 144
FORNUIZEN
 met toebehooren
 voor Hotels,
 Restaurants,
 Gestichten, enz.
SCHEVENINGEN
 Wassaarsche-
 straat 1, 3, 5,
 Hofleveranciers
 Fa P. J. MEIJIS & ZON

Hotel-Café-Restaurant „SUISSE“
 Amsterdam
 72 Kamers. Badkamer op iedere Etage.
 Centrum der stad. Dir. H. P. ALBERTS.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Hotel VAN DEN ABELEN
 SCHEVENINGEN
 Het geheele jaar geopend.
 Centrale Verwarming - Lift en Baden - Matige prijzen
 Aanbevelend, P. ENGELS.

„DE BIJENKORF“
 :: Lunch- en Tearoom ::
 Koude- en Warme Schotels
 WAGENSTRAAT 45 DEN HAAG

Het meest aan te bevelen
INDISCH RESTAURANT
 LAAN VAN MEERDERVOORT 68, DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12 tot 9 uur.
 Uitsluitend Indische Tafel.
 Directeur: J. VAN GEEMERT.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 0.90
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 KOUDE EN WARMESCHOTELS. J. H. M. KOETS

Het sedert 1911 gevestigde
Indisch Restaurant „Waroeng Djawa“
 Kortenaerkade 10, Den Haag, Tel. 4882
 heeft geen filialen.
 TEVENS UITZENDING VAN DINERS.

Hotel Café-Restaurant
HET ROOMHUIS „BOSCHHEK“
 Haagsche Bosch Den Haag
 Eigenaar-Exploitant: H. L. P. ALSEM.
 Uitstekende Keuken
 Gelegenheid tot het geven van Diners
 en Partijen
 Oprijlaan met Garage. Kegelbanen in aanbouw.
 Tennisbanen.

Tel. 4060 - Haag - **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
CUISINIERS
Prins Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
Dejeuners, Dinners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
Varié, Mayonaises, Salades, Koude en
Warme Schotels, enz. enz.
Meest Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Dinners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd :-

Dinners à f 0.90 Vleesch Groenten Aardappelen	Dinners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Dinners à f 1.60 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
---	--	--

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES
verkrijgbaar voor 24 Dinners tegen Gereduceerde Prijzen.
24 diners à f 0.90 f 20.50, 24 diners à f 1.- f 23.-
24 diners à f 1.60 f 37.50, 24 porties soep . . f 5.-
Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
f 2.50 p. couvert.
Menu op aanvraag verkrijgbaar. 230
Verzoeken bussen te weigeren met verbroken contrôle-sluiting.

Restaurant VAN DER PIJL
PLAATS 18 :: LA HAYE

MAISON DE PREMIER ORDRE
Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
„Central”
In alle Kamers warm en koud water
De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ
geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
door het ensemble
WILLY HONSBEEK & Co

Restaurant SAUR, den Haag
Lange Houtstraat, hoek Voorhout.

Dejeuners, Dinners, Soupers
Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

Tel. Interc. H 447.
Hotel de Bellevue
Bezuidenhout 15
's-GRAVENHAGE

Pension FRISIA
Jan van Goyenstraat 47 - NIJMEGEN
Pension vanaf f 4.- per dag.

C. HOYNG
SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
AMSTERDAM - UTRECHT
Kristal - Porselein
VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland” te Gouda.
MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
Garantie voor gave overkomst.

aantooningen schrijft C. L. — Kap. van den Berge wijst op de moeilijkheden, welke kunnen ontstaan, door opdrachten enz. aan „minderjarige officieren.” — Verder bevat de Febr.-afl. o.a.: Verzorging van graven (van gesneuvelde militairen), door C. — Een waarschuwing (aan eventuele verlofgangers tegen het dure leven in Holland), door A. Merkelbach. — De bezoldigingsvoorstellen in den Volksraad.

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.
Uit den inhoud der 15 Febr. afl.: Een batokhanger, door G. v. Rhemrev. — Maatregelen in het belang van de gezondheid in rubbertuinen. — Hevea-ziekten, veroorzaakt door Diplodia, door M. F. Vincens. — De emigratie naar de Lampongs. — In de rubriek Korte berichten leest men: Aan het door den landbouwleeraar A. J. Koens uitgebracht rapport van een reis in het gewest Ambon tot het instellen van een onderzoek naar den toestand en de vooruitzichten van den landbouw, ontleenen wij het volgende: Rubber stond op de lagere, betere gedeelten van de door mij bezochte onderneming te Lijang niet minder dan op Java, op de heuvelen en de hellingen echter niet voordeelig. Nergens zijn de boomen nog getapt, zoodat over de latexproductie nog geen cijfers bekend zijn. De bevolking heeft nog nergens rubber aangeplant.

Nederlandsch Indië, Oud en Nieuw.
De hr. J. J. Paerels opent de April-afl. met een zeer leerrijke en mooi geïllustreerde verhandeling over de cassave, cultuur en industrie in Ned.-Indië. Het is in het bijzonder de wortelknol dezer plant, welke voordeel oplevert, n.l. als direct voedingsmiddel (na geschild en gekookt te zijn) voor de Inlandsche bevolking en verder vooral als uitvoerproduct in den vorm van meel. Hoewel de bereiding van het cassavemeel in Ned.-Indië slechts een kwart eeuw oud is, werd er in 1915 niet minder dan 44 miljoen K.G. van verscheept, waarvan verreweg het grootste gedeelte van Java kwam.

Verder bevat de afl. een, eveneens geïllustreerd, artikel: „Sajang kene (Ambon en zijn bewoners)”, door C. Schouten. — Ten slotte besluit R. M. A. Soorjo Poetro zijn studie: Muziekschrift voor Java's toonkunst.

Een nuttig geschrift.
Voor den in deze dagen van duurte zeer luttelen prijs van f 2.— is een geschrift verschenen, getiteld als volgt: Een boekje voor allen die naar Indië vertrekken. Populaire schetsen over land en volk van Indië, door Th. J. A. Hilgers (oud-hoofd eener school in N.-I.) met medewerking van C. Lekkerkerker (oud-inspecteur van het Inl. onderwijs in N.-I.) Uitgegeven door het „Tijdschrift voor ziekenverpleging”, bij J. H. de Bussy te Amsterdam.
Uit den inhoud stippen we enkele hoofdzaken aan, opdat men eenig idee krijge van het doel hetwelk den schrijvers voor ogen stond. Hygiënische toestanden in en om onze groote Indische steden (met illustraties). — De bevolking van Ned.-Indië. — Omgang met den zieken inlander in verband met het volkskarakter. — De Europeaan in Ned.-Indië in zijn verhouding tot den Inlander (voorheen en thans). — Uit de Indische volkenkunde. — Nieuwe bevolkingscijfers. — Kaartje: Globaal overzicht van de woonplaatsen der voornaamste volksstammen in Ned.-Indië.

Ten slotte nog enkele titels.
J. H. Meerwaldt. † — Moderne stroomingen en onrust in de Bataklanden. (De Rijsche Zending. Maart 1920).

Lezing van den hr. J. Th. Petrus Blumberger over stemmingen en stroomingen in de Sarekat Islam. (Vereniging „Moederland en Koloniën”. 1920. No. 1).

Eduard Douwes Dekker (met portret), door v. L. (Neerlandia. Maart 1920).

De Kaja-Kaja en dierenbescherming (vervolg), door P. Vertenten. (De Java-Post, 27 Febr. 1920).

Het arbeidsvraagstuk op Java. (Nationale staatkundige Gids, 1 April 1920).

Nuttige wenken aan veehouders. Toestand en middelen tot verbetering van den veestapel en de veeartsenijkundige dienst in Suriname, door E. Vleming (Departement van den Landbouw in Suriname. Bulletin No. 38. December 1919).

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ
Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624
STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

Curaçao.

Aruba.
Eene correspondentie in La Cruz van 18 Februari 1920 geeft belangwekkende bijzonderheden over de emigratie. Wij ontleenen daaraan een en ander.

In de eerste drie dagen van Februari zijn 189 passagiers ingescheept naar Cuba, waaronder 19 vrouwen en kinderen. In Januari alleen zijn 610 werklieden van Aruba naar Cuba vertrokken. Het schijnt, dat er nu geen mannen meer zijn, die naar Cuba kunnen gaan, zegt de briefschrijver. Onder de arbeiders en arbeidsters die het eiland verlaten hebben zijn plantage-arbeiders, timmerlieden, smeden, kleermakers, zeelieden, visschers, waschvrouwen, naaisters, hoedenvlechtsters e.a. Het getal van hen, die dit jaar weggegaan zijn, vermeerderd met dat van hen, die verleden jaar niet teruggekeerd zijn, wordt geschat op een vierde deel der bevolking¹⁾, n.l. 2413 personen, die naar Cuba en Venezuela vertrokken zijn, waaronder misschien een 350 Curaçaoenaars en vreemdelingen, waartegenover staat, dat ook nog vele Arubianen naar Curaçao, de Bovenwindsche eilanden, de Vereenigde Staten, Panama, Columbia en Guatemala gegaan zijn om te arbeiden.

Griep.
Zowel op Aruba als op Curaçao heerscht de Spaansche griep weder, naar hetzelfde blad meedeelt.

St. Martin.
Wij hadden nog niet eerder gelegenheid om de aandacht te vestigen op eenige mededeelingen omtrent de Bovenwindsche eilanden, die F. E. baron Mulert doet in De West-Indische Gids 1e jg. No. 6 uit het werk van De Rochefort. Laatstgenoemde was omstreeks het midden der 17de eeuw Waalsch predikant op de Bovenwindsche eilanden.

Omtrent de verdeling van Sint-Martin tusschen de Hollanders en de Franschen deelt deze schrijver het volgende mee: „Maar op het eynde van het jaar 1648, soo slechten hij (de Spanjaard) de sterckte en verliet het eyland. Hetwelke bespeurt zijnde door mijnheer de Ruyter, die een van de groote schepen voerde, dié mijnheer Lamposius gewoonlijk in Amerika stiert, en die voor dien tijd omtrent de kuste van dit eyland van St. Maarten was, soo gink hij te St. Eustatius volck lichten, dat hij er over voerden, om het te bewonen, en daar bezitting af te nemen, in den naam van Mijne Heeren de Staten der Vereenigde Provinciën.

De tijding van den uyttocht der Spanjaarden uyt dit land, ter selver tijd gekomen zijnde tot de kennis van mijnheer den Generaal der Francoysen, zoo reede hij vaardiglijk een schip toe, en stelden er in een getal van brave mannen, om het recht en den eysch van onse (de Fransche) natie te vernieuwen, die dit eyland beseten hadden, vóór d'ontweldiging der Spanjaarden. Sedert hebben de Francoyschen en de Hollanderen dit land in minzaamheyt gedeelt en sy leven 'er te samen in seer goeden onderlingen verstande.”

Dit verhaal wijkt af van de wel gedocumenteerde beschrijving van Du Tertre in zijn standaardwerk: *Histoire générale de l'establissement des colonies françaises dans les Ant.-Isles de l'Amérique*. (Volgens dezen zouden immers na het vertrek der Spanjaarden vijf Hollanders en vier Franschen elkander op het eiland ontmoet hebben. Men sprak af, den Hollandschen commandeur op St. Eustatius en den Franschen gouverneur-generaal op St. Kitts van het gebeurde kennis te geven en hen uit te noodigen het eiland in bezit te nemen. De Hollanders, het eerst onderdicht, bezetten echter het geheele eiland, maar moesten later aan de Franschen, die onder de Louvilliers Poincy zich aanmeldden, een gedeelte afstaan. Op 17 Maart 1648 werd de desbetreffende overeenkomst gesloten. Men vindt het verhaal uit-

¹⁾ Op 1 Jan. 1919 had Aruba 9076 inwoners, d.i. 254 minder dan een jaar vroeger door emigratie naar Cuba. K. V. 1919.

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken. 176
Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenboeken.
Spoedige levering van alle Studieboeken, Tijdschriften en Modeplaten.
Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
Telefoon 3213 - DEN HAAG

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3. Bijkantoor: BATAVIA, Passer Pisang.

Verlaagde Indische Tarieven met Aandeel in de Winst.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. v. E. H.**

voorig bij H. J. Hamelberg, *De Nederlanders op de West-Indische eilanden II. De Bovenwindsche eilanden St. Eustatius, Saba, St. Martin*, bladz. 14 e.v. Hamelberg zelf geeft aan deze beschouwing de voorkeur boven een andere, waarvoor ook historische gegevens bestaan en volgens welke de Hollanders reeds in 1644 of 1645 het eiland op de Spanjaarden veroverd zouden hebben.

Personalia.

De heer M. C. Henriquez, officier van gezondheid 2e kl. O.-I. L., is ingedeeld bij de Koloniale Reserve.

De heer C. R. Debrot is erkend en toegelaten als consul van Venezuela op Bonaire.

Staatsblad 89 bevat de wet van 26 Februari 1920, houdende vaststelling van de koloniale huishoudelijke begrooting van Curaçao voor 1920.

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Javaansche koelies naar Nieuw-Caledonië en Oceanië.

In „La Dépêche Coloniale” van 14 en 15 Maart geeft G. Julien, gouverneur des colonies, een artikel dat, op de thans gebruikelijke manier van reclame-opschriften, zichzelf aldus aankondigt: Un important problème résolu. La main-d'oeuvre immigrée en Océanie, en daaronder, nog steeds als opschrift: „Le décret que vient de faire signer M. Albert Sarraut offre toutes les garanties qu'il est possible de désirer.”

De schr. ziet in het decreet van 24 Februari zonder twiifel het tijdperk van de economische herleving van die verre koloniën. Oceanië kan met zijn eigen zwakke bevolking niet de noodige handen geven om den bodem tot zijn waarde te brengen, de nieuwe regeling van de immigratie geeft wat de kolonisten, landbouwers, industriëlen, enz. noodig hadden. Volgens G. Julien is het bijzonder mooie van de nieuwe regeling hierin gelegen, dat de recrutering en de aanvoer van vreemde werkkrachten onder alle omstandigheden volbracht worden onder de rechtstreeksche controle en verantwoordelijkheid van het plaatselijk bestuur. De immigranten, wier rechten gewaarborgd zijn door een voorschrift, zullen zich bij contract verbinden, en zullen dus voor den tijd van hun dienstverband staan tegenover deze of gene onderneming, vereniging, a.a.z., waardoor de werkgever vastheid verkrijgt van personeel en van rendement. Alle uit een menschlievend oogpunt te nemen voorzorgsmaatregelen zijn getroffen om van weerszijden het verbreken van 't contract en slechte behandeling te voorkomen, dan wel zoo noodig te straffen. Om voor de verbondenen fysiek en moreel gezonde toestanden te verzekeren, om de moederschap en de jeugd te beschermen, alsmede om den terugkeer na afloop van 't contract desgewenscht en met eerlijke verrekening van de verschuldigde bedragen te waarborgen, hebben de syndics régionaux en de commissaire de l'immigration au chef-lieu opdracht tot toezicht en handelen.

Het artikel maakt den indruk van eerlijk in de goede strekking van het decreet te gelooven, het volgende bericht, uit Nederlandsch-Indië, over een werving naar Nieuw-Caledonië, die nog wel geen gevolg kan wezen van het decreet van 24 Februari voor Oceanië, maar die toch volvoerd is door de personen, in wier handen de werfbelangen gelegd zijn, geeft echter te denken. Of zal het nieuwe decreet aan die toestanden juist een einde maken?

De heer van Ghert, hoofdredacteur van de Nieuwe Soer. Crt., die een reis naar Australië maakt, heeft in een zijner reisbrieven gewezen op de treurige omstandigheden, waaronder Javaansche koelies, naar Nieuw-Caledonië worden getransporteerd. Hetgeen hij daarover mededeelt, geeft inderdaad een zoo treurigen indruk, dat men zich afvraagt, hoe zijn nog menschen daarvoor te vinden? en waarom wordt die emigratie toegestaan, ja blijkbaar zelfs bevorderd door de overheid?

Het betrokken werfbureau (de schrijver hoorde de naam Killebrand noemen) — schijnt moeite gedaan te hebben om de fysiek meest inferieure collectie bijeen te brengen, die maar te vinden was. Tobbers, waarvan de een lijdt aan dysenterie, gene aan malaria, een derde aan een opgezette lever, een vierde kan van zwakke haast niet op zijn beenen staan. Wat de plan-

ters in N. C. met zulke werkkrachten moeten uitvoeren is den schr. een raadsel, en niet minder: waarom men deze menschen te Semarang koelbloedig aan boord heeft laten gaan.

Worden ze eenmaal op de onderneming in N. C. werkzaam, niet geheel afhankelijk van het bon plaisir der werkgevers? Wel zijn deze laatsten verplicht hen na afloop van hun contract naar Java terug te zenden, maar het is den schr. bekend, dat allerlei trucs worden toegepast om de menschen te houden, hetgeen goedkoop is dan weer nieuwe werkkrachten te laten komen.

Als Fransche kolonisten in N. C. werkkrachten van Java noodig hebben, waarom laten zij die dan niet met een Fransch schip halen? De heer van Ghert noemt het de welwillendheid te ver gedreven om ze hun nog met een Hollandsch schip te brengen ook.

Van de aankomst te Noumea schrijft hij o.a. het volgende: „s Morgens vroeg, 28 December, kwam aan boord de dokter, die een masker droeg en onmiddellijk een aanvang maakte met het keuren der koelies. Gedurende de reis zijn er pl.m. 24 overleden; bijna elken nacht werden een of meer lijken overboord gezet. De keuring was zeer streng, ze duurde een paar uur; ook de inlandsche matrozen en de bedienden werden onder het mes genomen; de passagiers niet, met uitzondering van eenige zieken. Koorts en zwaar hoesten komen veel voor, wat natuurlijk een gevolg is van de aanwezigheid der koelies.” Verder luidt het: „Intuschen waren dien dag 25 zieke koelies, onder wie één pokken- en één lepralijder, van boord gehaald en naar het quarantainestation overgebracht. Er was in dit station slechts plaats voor 30 koelies, zoodat geen sterveling wist, waar de overige 300 onder dak gebracht zouden worden.”

Wij meenen hier met deze aanhalingen te kunnen volstaan. Wij hoopten dat het vermelde Fransche decreet nieuwe toestanden zou scheppen, maar bij de mededeelingen van v. Ghert is sprake van een proefneming. Zou dit dan een voorlooper voor Nieuw Caledonië wezen van 't nu gedecreteerde decreet voor Oceanië? Zouden vele honderden Javanen tot proefkonijnen gemaakt zijn? Het geheel geeft den indruk dat een werfbureau en een scheepvaartmaatschappij menschenmateriaal uit winstbejag ter slachtbank voeren. 't Wordt zoo niet veel beter dan slavenhandel door een al dan niet deugdelijk contract gedekt. En de overheid schijnt de middelen niet te hebben of niet toe te passen om dien zoo gepatenteerden menschenhandel onder voldoende controle te stellen.

Emigratie van Aruba naar Cuba.

Niet zonder bedoeling plaatsen wij dit bericht vlak onder het stuk waaruit blijkt dat Javaansche werkkrachten voor vreemde koloniën gezocht en geleverd worden.

De „Amigoe di Curaçao” meldt: Gedurende de eerste 3 dagen van Februari zijn van Aruba 189 werklieden naar Cuba vertrokken, w.o. deze keer ook 19 vrouwen en kinderen. Tot op den 3en Februari waren op Aruba 610 personen genoteerd, die van 't begin van dit jaar, dus in één maand tijds, naar Cuba waren vertrokken. Het schijnt, dat op Aruba niemand meer over is om nog naar Cuba te gaan. Als bewijs daarvoor diene dat de barken, die de werklieden naar Cuba hebben overgebracht, nu weer reizen naar Maracaibo en andere havens maken.

Naar schatting zijn in 't geheel van Aruba alleen bijna 2500 personen naar Cuba vertrokken, dus ongeveer bijna 1/4 der bevolking.

Geldt dit hier slechts het tijdelijk oversteken, om met de spaarpenningen naar Aruba terug te keeren, of wel een uittocht? Welke is dan de reden van dien uittocht op groote schaal?

De verdeling van de Fransche koloniale troepen in Januari 1920 over de wereld.

Het is zeker wel belangwekkend de verdeling weer te geven van de koloniale afdelingen, op welke, ook na het beëindigen van den oorlog, nog in zoo ruime mate een beroep wordt gedaan om ook een gedeelte van de legertaak buiten hun eigen land te volbrengen.

In Frankrijk omvat 't koloniale legerkorps 3 infanterie-divisiën, een artillerie-brigade, afdelingen verplegingsdienst, stafdienst, telegraafdienst. De infanterie-regimenten zijn over de havenplaatsen Brest, Cherbourg, Bordeaux, Rochefort en Marseille verdeeld, 2 ervan zijn in Parijs gelegerd. De artillerie houdt garnizoen in Lorient, Cherbourg, Charenton, Toulon en 't kamp van Coëtquidan.

Het Rijnleger: 1 Marokkaansche-Madagascarsche brigade van 2 infanterie-regimenten, 1 Senegaleesche brigade van 6 bataljons.

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK

AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE

Ampenan, Bandoeng, Cheribon, Hongkong, Indramajoe, Kobe, Makassar, Medan, Manado, Pekalongan, Probolinggo, Semarang, Shanghai, Singapore, Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden.

Kapitaal f 45.000.000.-

Reserven f 30.000.000.-

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 100.000.000.- (t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 25.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE

Boompjes Coolsingel Delfshaven Fellevoerd Schiedam Vlaardingen	Rokin Zaandam	Mauritskade Beauldenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Scheveningen
--	-------------------------	--

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.-

Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar Alphen a/d Rijn Amersfoort Apeldoorn Arnhem Assen Barneveld Bodegraven Boreulo Boskoop Coevorden Culenburg Deilt Den Burg(Texel) Deventer Doetinchem Dokkum Dordrecht Drachten Ede Franeker	Geldermalsen Gouda Gorinchem Groenle Groningen Haarlem Harlingen Heerenveen Helder (den) Hengelo (O.) Hoogeveen Hoogezand Hulst Katwijk Leeuwarden Leiden Lochem Middelburg Nijmegen Ooithurg	Purmerend Schagen Schoonhoven Sliedrecht Sneek Stadskanaal Terneuzen Tholen Tiel Uithoorn Utrecht Veendam Veendam Vlissingen Widervank Woerden IJmuiden Zeist Zierikzee Zutphen Zwijndrecht
---	--	---

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

TAAMS & KEYSER

Bankastraat 10 's-Gravenhage

IN EFFECTEN.

Speciale afdeling Incourante Fondsen. Cultures - Industrie - Handel.

Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.

COUPONS. REK.-COURANT.

HAARLEMSCHE BANKVEREENIGING

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER BEVERWIJK, BLOEMENDAAL EDAM, HILLEGOM, HOOFDORP, LISSE, PURMEREND IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.-

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

Safe-Inrichting.

CENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telet. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.

Met 1 dag opzegging	2 %
Met 3 maanden opzegging	3 %
Met 1 jaar opzegging	4 %

Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht. ADVIES BIJ BELEGGING.

Crediet- en Effectenbank „die Haghe”

Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — AMSTERDAM
 TELEF. N. 9589, 1498 en Centr. 52 en 2145

Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal 10.000.000.-

VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN
 Directie: F. A. SOREL.

**NEDERLANDSCHE
HANDEL - MAATSCHAPPIJ**

Gestort Kapitaal f 80.000.000.-
 Statutaire Reserve 14.590.545.-
 Buitengewone Reserve 17.000.000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

*Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.*

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscrédietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantie kantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon N. 4659

*Bezorgt U elke gewenschte verzekering
op de billijkste conditiën.*

Bank-Associatie
 Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.

Kapitaal en Reserves f 11.500.000.-. Twintig Kantoren

E. DUNLOP & Co.
 Heerengracht 442 Amsterdam

met Kantoren in Nederl.-Indië te Batavia, Semarang,
 Soerabaya, Bandoeng, Padang en Medan.

Export naar Nederl.-Indië, speciaal van alle soorten dranken,
 provisiën, sigaren, sigaretten enz., als: gedistilleerd,
 likeuren, wijnen, cognac, champagne, portwijn, sherry, bieren,
 mineraalwater, limonades, vleesch- en vischconserven, kaas,
 melk, Geconserv. vruchten, jams, suiker- en chocoladewerken,
 bicuits, zeep, parfumeriën, eau de cologne, patent-medicijnen.

f 26.000.000.-

Omdat de

Z. H. V.

Weteringkade 41
's-Gravenhage

geen enkel beperkende bepaling
 in haar voorwaarden heeft kon
 zij reeds zulk een belangrijk be-
 drag aan collectieve verzekering
 tegen ziekte afsluiten.

In de Orient zijn 12 Senegaleesche tirailleur-
 bataljons gedetacheerd.

In de Levant staat 1 regiment Senegaleesche
 tirailleurs en 1 batterij artillerie.

In Algiers en Tunis vormen de Senega-
 leesche tirailleurs 1 regiment en 2 bataljons.

In Marokko zijn 6 gemengde regimenten gele-
 gerd, elk samengesteld uit 1 bataljon Europeanen en
 2 of 3 Senegaleesche bataljons.

In China heeft Frankrijk 1 regiment en 1 batte-
 rij koloniale troepen.

Eindelijk de koloniën zelve.

Indochina 3 brigades infanterie, samen 8 regi-
 menten en 1 artillerie-brigade. Voor een groot deel
 Annamieten en Tonkinezen.

West-Afrika 5 bataljons vormen een Senega-
 leesch korps, daarnaast zijn er nog 4 regimenten van
 Seneg. tirailleurs en 1 infanterie bataljon. Maar bo-
 vendien wordt er een „zwarte reserve” onderhouden
 van 2 regimenten tirailleurs, 1 artillerie regiment en
 een genie compagnie.

Madagaskar met Oost-Afrika 2 infante-
 rie-regimenten, 3 regimenten tir. malgaches, 1 batal-
 jon Seneg. tir. en 1 regiment artillerie.

Midden-Afrika 2 regimenten Seneg. tir. en
 nog 3 zelfstandige bataljons.

Antillen 2 infanterie compagnieën, 1 batterij
 artillerie.

Stille Zuidzee 2 infanterie compagnieën.

Kust van Somalis 2 compagnieën Seneg. tir.

Van het totaal der in Frankrijk, in 't Rijngebied,
 de Levant en in Marokko gelegen koloniale troepen
 verstrikt vóór 1 Juli voor 95000 inlanders de termijn
 waarvoor zij onder de wapens zijn, terwijl bovendien
 vóór dienzelfden datum voor nog 3500 vrijwilligers van
 verschillende rang de termijn van hunne verbintenissen
 verloopt.

Dit verklaart de noodzakelijkheid waarin Frankrijk
 zich bevindt om, naast en behalve de organisatie van
 zijn leger in 't moederland, zooals dit door den dienst-
 plicht aangevuld zal blijven, bedacht te blijven op een
 aanvulling door inboorlingen uit de koloniën. Wellicht
 had 't dit niet verwacht, toen het zijne overwinning
 vierde, maar de regeering heeft nu een groote mate
 van haar aandacht te schenken aan de recrutering
 van 't zwarte element, aan zijne uitrusting, dienstver-
 richting, indeeling, bevorderingskansen, verschepping,
 legering in garnizoenen en kampen, alles overeenkom-
 stig de eigenaardige eischen van physieken en more-
 len aard, die onafscheidelijk aan dit vraagstuk verbou-
 den blijven.

Patriotisme in de lucht.

Evenals er voor de Australiërs een bijzondere beko-
 ring lag in het feit, dat het twee Australiërs waren,
 die het eerst de vlucht Engeland—Australië volbrach-
 ten, terwijl toch genoeg mededingers van andere na-
 tionaliteit meestreefden, zoo was het voor de Zuid-Afri-
 kanen nog een vergroting van de blijdschap, bij de
 eerste volbrachte Kairo-Kaap-, ja zelfs Londen-Kairo-
 Kaap-vlucht, in de vliegeniers twee landgenooten te
 mogen begroeten, van Rijnveld en Brandt hebben de
 cetera palm ook behaald in concurrentie met vele an-
 deren. Het streelde ons Nederlandsch medegevoel die
 goede Hollandsche namen te lezen. Had het ons eenig-
 zins spijtig aangedaan, dat de eerste vlucht van West-
 Europa naar Nederlandsch-Indië niet door Nederlan-
 ders mocht worden volbracht, en hinderde het ons dat,
 nu de oproeping voor een vlucht Nederland-Indië ein-
 delijk uitgevaardigd is, de mededinging daartoe tot
 landgenooten beperkt te zien (alsof onze vliegeniers
 de concurrentie niet aandurven), in de prestatie van
 van Rijnveld en Brandt vinden wij eenige genoegdoe-
 ning, al zal deze in de historie op naam van de Brit-
 sche aviatick geboekt blijven.

4 Febr. vertrek van van Rijnveld-Brandt uit Londen
 met de Silver Queen I, op 11 Febr. in Opper Egypte
 vernietigd. 22 Febr. vertrek uit Kairo met de Silver
 Queen II. Bereikt werd Kartoem den 24, Mangalla den
 25, Kidoemoe den 26, Tanganjika den 29 Febr., Li-
 vingston den 2, Boeloewayo den 5 en, na nogmaals
 van vliegtuig verwisseld te hebben, den 20 Maart Kaap-
 stad. De afstand Londen-Kairo is ongeveer 4450 KM.,
 die van Kairo tot de Kaap 8400 K.M.

Hadden wij, zooals bekend, liever gezien, dat voor
 de vlucht Nederland-Java de deelname ruim ware
 opengesteld, zoowel om de betekenis van de overwin-
 ning te vergrooten, als om de kans op slagen te ver-
 meerderen, nu eenmaal het besluit gevallen en de voor-
 bereiding volbracht is, zien wij met vertrouwen onze
 landgenooten de reis aanvaarden, vertrouwen op hen
 en op den onmisbaren steun van de regeeringen, in
 wier gebied zij hunne landingspunten zullen nemen.

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
 OPPERICHT 1873.

Kromme Nieuwe Gracht 20 UTRECHT

Behandelt alle Bankzaken.

Verhuurt loketten in hare Brand- en
 Inbraakvrije bewaarkuis.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJCKEN Gzn. 211

Binnenkort zullen, wordt nu gemeld, te luitenant
 Koppen en Dr. Wulfften Palthe met een Albatros de
 reis aanvaarden. Goede reis, goede moed!

Mededeelingen.

Van het Ministerie van Koloniën:
 MUTATIEBERICHT.

VACATURE.	DATUM VAN INANG.	AANTREKENINGEN.
Lid van den Raad van Justitie te Semarang.	8 April 1920.	De eventueel met verlof ver- trekkende ambtenaar is Mr. D. J. Rebel.

Van het Hoofdbestuur:
 HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zater-
 dag 24 April 1920, om 2.30 nam., te 's-Gravenhage
 Laan van Meerdervoort 187.

- A g e n d a:
1. Notulen. (Zie Kol. Weekblad van 20 Novem-
ber 1919, No. 47).
 2. Goedkeuring Reglement Propaganda-Commis-
sie.
 3. Id. Reglement Tehuis Nederlandsch-Indische
Bedienden „Persinggahan”.
 4. Goedkeuring wijziging Artikel 3. Reglement
Studie-Commissie.
 5. Vervallenverklaring van leden van het lidmaat-
schap wegens wanbetaling.
 6. Benoeming van een Hoofdcorrespondent voor
Nederlandsch Oost-Indië.
 7. Voordracht aan de aanstaande Algemeene Ver-
gadering ter vervulling van vacatures in het
Hoofdbestuur.
 8. Bespreking van de Agenda voor en vaststelling
van plaats en datum, waarop de a.s. Alge-
meene Vergadering zal worden gehouden.
 9. Jaarverslag, rekening en verantwoording, be-
grooting voor 1921.
 10. Hetgeen verder ter tafel zal worden gebracht.
 11. Rondvraag.
- De wd. Secretaris van het
Hoofdbestuur,
A. J. GOOSZEN.*

Van de Afdeling Nijmegen:

LEZING (met lichtbeelden) van de Afd. Nijme-
 gen, voor de leden van de vereeniging „Oost en
 West” met hun huisgenooten en andere geïntro-
 ceerden, op *Vrijdag 16 April a.s.*, in de bovenzaal
 van het Hotel „De Bonte Os”, Molenstraat. Aan-
 vang 8 uur 's avonds. Spreker de heer B. ALKEMA
 van Apeldoorn.

Onderwerp: Wandelingen in de Preanger-Regent-
 schappen.

Van het Informatie-bureau:
 (Heulstraat 17, Den Haag).

Ter plaatsing in Nederlandsch-Indischen dienst wor-
 den gevraagd civiel- en bouwkundige ingenieurs voor
 den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare wer-
 ken, civiel- en werktuigkundige ingenieurs voor de
 Staatsspoorwegen, waterbouwkundige en electrotech-
 nische ingenieurs voor den dienst voor waterkracht en
 electriciteit, ingenieurs voor den post-, telegraaf- en
 telefoondienst, bij voorkeur met Delftsch diploma en
 anders met een daaraan gelijkwaardig diploma.

De werktuigkundige ingenieurs voor de Staatsspoor-
 wegen en de waterbouwkundige en electrotechnische
 ingenieurs voor den dienst voor waterkracht en elec-
 tricititeit moeten in het bezit zijn van het diploma be-
 doeld bij artikel 118 der Hooger-onderwijswet (Staats-
 blad 1905, No. 181).

Voor den post-, telegraaf- en telefoondienst komen in
 aanmerking de ondervolgende personen, die niet ouder
 dan 27 jaar mogen zijn:

Assurantië-Maatschappij „DE IJSEL”
 Deventer.

Goedgekeurd bij Koninkl. Besluiten.

... BRAND-, TRANSPORT-, ZIEKTE-
 EN ONGEVALLLEN-VERZEKERINGEN

PENNOCK-COMPANY

Huygensstraat 27 Tel. H 6300 - Tel.-Adr.: „Highspeed”

DEN HAAG BANDOENG

EXPORT van AUTOMOBIEL- en
KOETSWERK-ONDERDEELEN

in Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat thans gelegenheid tot mededinging: Ambtenaar bij de rechterlijke macht (Doctoren in de rechtswetenschap, die geslaagd zijn in het examen bedoeld bij art. 141, 2de lid, der Hooger onderwijswet). Referendaris ter algemeene secretarie of bij de departementen van onderwijs en justitie. Ambtenaar bij den bureaudienst (Doctoren in de rechtswetenschap).

- Leeraar in plant- en dierkunde.
- Leeraren in de Nederlandsche taal.
- Leeraren in de aardrijkskunde.
- Leeraren in het Duitsch.
- Leeraren in het Fransch.
- Leeraren in het Engelsch.
- Leeraren in de wis- en natuurkunde.
- Leeraren in het teekenen (akte Me).
- Leeraar in de geschiedenis.
- Leeraren in de Staatswetenschappen.
- Leerares in de verloskunde aan de Ned.-Indische artsen-school te Soerabaja.

Gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (voor vasten of tijdelijken dienst).

Tijdelijk gouvernements-arts bij den dienst der pestbestrijding.

Vrouwelijk gouvernements-arts bij den burgerlijken geneeskundigen dienst (schoolarts).

2 gouvernementstandheerkundigen.

2 psychiaters bij het krankzinnigenwezen.

1 klinisch onderlegd arts ten behoeve der tuberculose-bestrijding.

1 microbioloog bij den burgerlijken geneesk. dienst.

1 apotheker (voor opleiding apothekersbedienden).

2 ongehuwde apothekersbedienden.

4 natuurwetenschappelijke ambtenaren (waarvan 3 chemici en 1 technisch bacterioloog).

1 instrumentmaker artsen-school Soerabaja.

Verpleegster 1ste klasse bij den burgerlijken geneeskundigen dienst.

Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.

Verpleegster 1ste klasse voor de militaire hospitalen.

Verpleger voor de militaire hospitalen.

Veearts bij den burgerlijken veeartsenijkundigen dienst.

Ingenieur voor de Landsgebouwen (bouwkundig ingenieur).

Waterbouwkundig- en electrotechnisch ingenieur voor waterkracht en electriciteit.

Werktuigkundig ingenieur voor het stoomwezen.

Bij den waterstaat en 's lands burgerlijke openbare werken:

Bouwkundig ingenieur; civiel-ingenieur; opzichter; tijdelijk opzichter voor de landsgebouwen.

Bouwkundig teekenaar voor het departement der burgerlijke openbare werken.

Opziener en onderopziener (met vakopleiding) bij den dienst van het mijnwezen.

Opziener bij den dienst der Ombilijnmijnen.

Onderopziener bij de Poeloe-Laoetmijnen.

Adjunct-boekhouder bij de Ombilin- en Boekitasam-mijnen.

Adjunct-landmeter bij het kadaster.

Ingenieur bij het mijnwezen.

Bij den dienst der Staatsspoorwegen:

Civiel-ingenieur; werktuigkundig ingenieur; ingenieur voor het signaalwezen.

Scheepsbouwkundig ingenieur bij het marine-etablis-sement te Soerabaja.

Een baassmid, tevens bankwerker en een vakkundige voor de leerlooierij bij het gevangeniswezen.

Bij den post-, telegraaf- en telefoondienst:

Electrotechnisch ingenieur; electro-technisch ambte-naar 1ste kl.; electro-technisch ambtenaar 2e kl.; adsp-electro-technisch ambtenaar; instrumentmaker 1ste en 2de klasse; radio-technisch ambtenaar 2de kl.; adsp-irant-radio-technisch ambtenaar.

Onderwijzer bij het Europeesch lager onderwijs.

Adjunct Gouvernements-accountant.

Bij de algemeene politie:

Commissaris van politie 2de klasse; aspirant-com-missaris van politie.

3de officieren en leerling-werktuigkundigen bij de Gouvernementsmarine in Ned.-Indië.

Zij, die voor uitzending tot een dezer betrekkingen in Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen, kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot de 9de afdeling van het Ministerie van Koloniën.

(Nederlandsche Staatscourant van 1 Maart 1920 No. 42).

(Nederlandsche Staatscourant van 25 Maart 1920 No. 60).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst

AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.



DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

De Algem. Spaarverzekering

Anna van Saxonplein 3 's-Gravenhage
Opgericht 1907 199



COÖPERATIEF SPAARSYSTEEM

Alléén in 1919 werd ingeschreven voor Drie Millioen Gulden

Vraagt gratis Brochure!

NED.-IND. ESCOMPTO MAATSCHAPPIJ

OPGERICHT IN 1857.

KAPITAAL (geheel geplaatst en volgestort) f 25.000.000.—
RESERVE. f 5.600.000.—

Hoofdkantoor: BATAVIA.

AGENTSCHAPPEN te: Soerabaia, Soerabaia-Simpang, Semarang, Weltevreden, Padang, Bandoeng, Cheribon, Macassar, Djokdja, Medan, Tegal.

AMSTERDAM 's-GRAVENHAGE
Keizersgracht 573/5 Prins Hendrikplein 14

BANKZAKEN IN HET ALGEMEEN UITVOERING VAN EFFECTENORDERS

RENTE VOOR DEPOSITO'S

m. 1 dag opzegg. 2 pCt	gedur. 3 mndn vast 3 pCt
m. 10 dagen „ 2 1/4 „	gedur. 1 jaar vast 4 „
gedur. 1 mnd vast 2 1/2 „	236

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's, Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten, Incasso's en Rekening-Courant.

INTERNATIONALE COMMERCIEELE BANK,

's-GRAVENHAGE, Alexanderstraat 23. 193

KAPITAAL Fl. 5.000.000.—
Telefoon: H 7602. Telegram-adres: ACEBANK.
BEHANDELING VAN ALLE BANKZAKEN.

Handel- en Cultuur-Maatschappij

Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz, Amsterdam.

Import van alle Nederlandsch-Indische producten. Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's. Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Gewassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.

GENEESKUNDIG ONDERZOEK

vóór het 70

HUWELIJK

Voorstanders hiervan, op het punt van trouwen, kunnen op kiesche wijze hun doel bereiken door als bruidsgeschenk aan te bieden een polis der

NILLMIJ ..van... 1859

Jaarpremie voor f 5000.- uit te keeren op 65 jaar, of eerder bij overlijden, voor 'n 25-jarige f 93.70

's GRAVENHAGE, Veenestr. 1, Tel. H 1389
AMSTERDAM, Keizersgr. 508. Tel. N 9993
UTRECHT, Minrebroederstr. 22. Tel. 2352

J. P FLECK - Utrecht

Lijnmarkt 19 - Intercomm. Telefoon 1078

COMPLETE WONINGINRICHTINGEN
Behangerij Stoffeederij
... Matrassen en Beddenfabriek 206

ALLE SOORTEN DEKENS MOTZUIVERING

10. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde electrotechnische ingenieurs;

20. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs, in het bezit van eene aantekening voor electrotechniek, volgens artikel 15 van het Koninklijk besluit van 4 Juli 1905 (Staatsblad No. 227);

30. aan eene buitenlandsche hoogeschool of universiteit gediplomeerde electrotechnische ingenieurs of werktuigkundig electrotechnische ingenieurs;

40. aan de Technische Hoogeschool te Delft gediplomeerde civiel- of werktuigkundige ingenieurs;

50. officieren en gewezen officieren van 's Rijks zee-macht, opgeleid aan het Koninklijk Instituut voor de Marine te Willemsoord en officieren en gewezen officieren van het wapen der genie van 's Rijks landmacht of het leger in Nederlandsch-Indië, opgeleid aan de Koninklijke Militaire Academie te Breda, voor zoover genoemde officieren voldoende ervaring op het gebied der electrotechniek in het algemeen en in het bijzonder ten opzichte der zwakstroom-techniek bezitten.

Voorts kunnen aangenomen worden buitenlanders, in het bezit van een onder 30. bedoeld diploma, met dien verstande, dat zij niet in vasten, maar in tijdelijken dienst geplaatst worden.

Zij, die voor plaatsing in aanmerking wenschen te komen, behooren zich bij ongezegeld verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, te wenden tot de 9e afdeling (Personeele Zaken, burgerlijke dienst) van dat Departement, onder overlegging van:

a. hun diploma en zoo mogelijk getuigschriften;

b. eene beschrijving van opleiding en levensloop.

In het adres moet worden vermeld de datum en de plaats der geboorte, of de candidaat gehuwd is en c.q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek zal moeten blijken, dat de uit te zenden persoon lichamelijk geschikt is voor den Indischen dienst.

Aan de uitzending is verbonden:

a. overtocht voor landsrekening in de 1ste klasse, c.q. ook voor wettig gezin;

b. eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting, ten bedrage van f 5500 (vijf duizend vijfhonderd gulden), onder welk bedrag eene extra premie van f 4000 (vier duizend gulden) is begrepen, en voor hen, die een buitenlandsch diploma bezitten, eene tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting van f 1500;

c. voor gehuwden, die in vasten dienst geplaatst worden, uitkeering van eene maand ambtsbezoldiging als tegemoetkoming in de verplichte huwelijksbijdragen behoeve van het Weduwen- en wezenfonds van Europeesche burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië;

d. voor gehuwden, die in tijdelijken dienst geplaatst worden, verhooging van het bedrag der tegemoetkoming in de kosten voor uitrusting met het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging;

e. eene voorloopige bezoldiging van f 200 (tweehonderd gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië, tot dien waarop de ambtsbezoldiging ingaat.

De bezoldiging bedraagt f 350—f 1000 's maands, in dier voege, dat na 1, 2 en 4 jaar verhoogingen van f 50 en verder om de 3 jaren verhoogingen van f 100 per maand worden toegekend, zoodat het maximum van f 1000 na 19 jaar werkelijken dienst bereikt zal zijn.

Zij, die in alle opzichten geschikt worden geacht voor den hoofdingenieursrang, kunnen na 16 jaren werkelijken dienst als ingenieur worden bevorderd tot genoemden rang, waaraan eene bezoldiging is verbonden van f 1000 (een duizend gulden) 's maands met 2 driejaarlijksche verhoogingen onderscheidenlijk van f 200 en f 150 's maands, terwijl zij die na zoodanigen dienst-tijd den rang van hoofdingenieur niet deelachtig worden, blijven doordienen als ingenieur op de bovenaangegeven bezoldiging.

Bij uitzending in tijdelijken dienst bedraagt de bezoldiging f 500 's maands, met na 1 en 3 jaren verhoogingen van f 50 's maands. Bij eventueelen overgang in vasten dienst wordt een bezoldiging genoten gelijk aan die van ingenieurs in vasten dienst met eenzelfde aantal dienstjaren.

(Nederlandsche Staatscourant van 25 Maart 1920 No. 60).

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's lands dienst

HOEKER & ZN.

Uitsluitend adres Heerengracht 435—437

• Goud - Zilver •
• Paarden - Brillanten •

AMSTERDAM 192 Telefoon 309 Noord

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

DE NEDERLANDSCHE SPAARKAS

AMSTERDAM, Rokin 95.
Bijkant.: BANDOENG en 's-GRAVENHAGE.

Kapitaalvorming in 12 jaren door stortingen gedurende 10 jaren.

VRAAGT GRATIS BROCHURE.

Een keurig,
zeer gewild,
tevens praktisch

CADEAU VOOR DAMES

IS

François Blom's Moderne Kookkunst



VERZAMELING

VAN

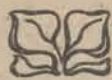
uitgezochte en beproefde Recepten, Opmerkingen over het toedienen der spijzen en wijnen, over het samenstellen van Menu's, opmerkingen over gereedschap, voorraad, enz.

BENEVENS RUIM

100 Afbeeldingen
van Opgemaakte Schotels

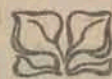
EN EEN

ALPHABETISCH REGISTER



BEKROOND MET DE GOUDEN MEDAILLE

op de Voedings-Tentoonstelling te Parijs 1889 en de Kookkunst-Tentoonstellingen te Antwerpen 1889 en 's-Gravenhage 1892 en met het Eere-Diploma op de Tentoonstelling te 's-Gravenhage 1905.



Ingenaaid f 4.- In linnen stempelband f 5.-

Verkrijgbaar in den Boekhandel en bij de Uitgeefster de N.V. TEN HAGEN, Den Haag.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM 21

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-klokksignaal.

Van de Afdeling Apeldoorn:

VERSLAG OVER 1919.

Het aantal leden der afdeling klom van 60 op 63. In plaats van mejuffrouw K. Ament werd mevrouw J. E. Janssen geb. Staalman tot lid van het Bestuur benoemd; wegens vertrek naar Utrecht moest zij echter weer voor deze functie bedanken.

Den 3 Maart hield de heer Dr. J. W. Gunning, zedings-director, wonende te Oegstgeest, in de bovenzaal van de Openbare Leeszaal een lezing over „De Opvoeding der Volken in de Koloniën”, welke lezing tamelijk goed bezocht was.

Den 28 Juni herdacht de afdeling met een luisterrijk feest in het Theehuis van het Hotel „de Nieuwe Kroon” het 300-jarig bestaan van Batavia op 30 Mei 1619. De dag van het feest was oorspronkelijk bepaald op 31 Mei, doch wegens een sterfgeval in de familie van den heer J. P. J. H. Clinge Doorenbos, welke dien dag zou optreden, werd het een maand uitgesteld. Dank zij diens medewerking, slaagde het feest uitstekend, doch de kosten vielen erg tegen; slechts voor ongeveer de helft konden zij uit de opbrengst der entree's worden gedekt.

In October werden door het Bestuur, naar aanleiding van een daartoe door het Hoofdbestuur gedaan verzoek plannen beraamd om een informatiebureau op te richten. Wegens gebrek aan gegevens moest daarvan echter worden afgezien.

Apeldoorn, den 26 Februari 1920.

Namens het Bestuur,

CALMEIJER, Voorzitter.
T. GERDES OOSTERBEEK, Secretaris.

Geldelijke Verantwoording over het jaar 1919.

Inkomsten.

Voordeelig saldo vorig jaar	f 7.26
Contributies loopend jaar	„ 178.50
Rente	„ 0.12
Opbrengst feestavond herdenking stichting Batavia (op 28 Juni 1919)	„ 215.20
Opbrengst lezing Dr. J. W. Gunning op 3 Maart 1919	„ 6.50
Saldo tekort	„ 90.55
	f 498.13

Uitgaven.

Aan het Hoofdbestuur	f 51.—
Inningskosten	„ 4.05
Vergaderingen	„ 5.—
Aanschaffing boekwerken	„ 20.30
Bureaustkosten	„ 6.93
Advertentiekosten	„ 10.96
Kosten feestavond herdenking stichting Batavia:	
Honorarium	f 100.—
Kosten pianist en piano	„ 65.05
Pl. belasting	„ 37.—
Zaalhuur en bijkomende kosten	„ 65.—
Huur piano	„ —
Kosten maken tooneel	„ 13.91
Bloemen	„ 4.—
Drukwerken	„ 47.85
Advertentiekosten	„ 48.60
Kleine onkosten	„ 18.48
	„ 399.89
	f 498.13

Apeldoorn, den 26 Februari 1920.

CALMEIJER, Voorzitter.
T. GERDES OOSTERBEEK, Secretaris.

Candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal kandidaten voor de van de afdeling openvallen plaatsen in het Hoofdbestuur:

T. Gerdes Oosterbeek.
G. Koldewijn.

Apeldoorn, den 26 Februari 1920.

Namens het Bestuur,

De Secretaris,
T. GERDES OOSTERBEEK.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers- en vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Koninklijke West-Indische Maildienst

Amsterdam

Passagiersdienst

naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti

Opgave van onderwerpen, welke de afdeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenschte te zien.

Geldelijke steun aan de afdelingen voor het maken van propaganda en voor het verspreiden van kennis over onze Indiën.

Apeldoorn, den 26 Februari 1920.

Namens het Bestuur,

De Secretaris,
T. GERDES OOSTERBEEK.

Van de Afdeling Breda:

JAARVERSLAG 1919.

Het verslagjaar is voor onze afdeling zeer gunstig geweest. Het aantal leden is belangrijk toegenomen. Bedroeg dit ult. December 1918 37, op het eind van 1919 was het tot 59 gestegen, alzoo een vermeerdering van 22.

Het krachtig initiatief van onze presidente heeft da toe niet weinig bijgedragen. Op haar aansporing zijn Breda, te Tilburg, te den Bosch en te Bergen op Zoom filmavonden en matinées gearrangeerd, die zoowel als elders tal van leden hebben doen toetreden.

In het begin van het jaar hield de heer Bronckhorst een voordracht met lichtbeelden over het leven in Indië. Den 20en November werd een gezellige bijeenkomst gehouden in de Poort van Kleef.

In de plaats van den heer van der Valk, die naar Indië vertrok, werd als vice-praesidius gekozen den heer Schmöle, terwijl Mevr. van der Willigen-Köhler als bibliothecaresse de plaats innam van Mevr. v. Barthelemy Tissot van Patot, die naar elders vertrok.

L. VISSER, Secretaris.

Verantwoording der gelden over 1919.

Baten.

Aan saldo ult. December 1918	f 25.—
Aan contributies over 1919	„ 140.—
Van mevrouw Dour. Clifford Cocq van Breugel tot stijging der kas (Uitsluitend bestemd ter bestrijding der kosten van lezingen).	„ 100.—
	f 265.—

Lasten.

Afdracht aan het Hoofdbestuur 40 pCt. van f 140.50	f 56.20
Voor inning contributie en incassering per post	„ 6.00
Abonnement Nederland en Koloniën	„ 10.00
Engelbrecht zijn rekening	„ 33.00
Broese en Co. zijn rekening	„ 12.00
Onkosten lezing op 21 Januari	„ 40.00
Lokaalhuur	„ 13.00
Aan Thullier voor lantaarn, enz.	„ 9.00
Aan Mej. Madeleine Speet	„ 25.00
Aan porto's	„ 2.00
Verschotten van den Secretaris	„ 7.00
Nog in kas	„ 49.00
	f 265.—

Breda, den 17 Februari 1920.

De Penningmeester,
E. G. A. TAENZER.

Breda, den 25 Februari 1920.

Gezien en accoord bevonden.

(w. g.) LANGENBACH.
(w. g.) H. J. DUIJVELAAR.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

VERSLAG OVER 1919.

Bestuur.

Zonder verandering.

In de algemeene vergadering van 26 Februari werd Mevrouw D. Raedt van Oldenbarnevelt geb. van Maas seveen en de Heeren Dr. H. D. Benjamins en J. Soetens herkozen.

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN

Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONGKONG, SOERABAIA, KÖBE en SAN FRANCISCO. Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN

(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn). Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM

SINGEL, HOEK HEILIGENWEG 30
Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
HEERENKLEEDING NAAR MAAT

Indische Uitrustingen

Vraagt geillustreerden Catalogus.

Leden.	
Op 1 Januari bedroeg het aantal leden	772
Bijgekomen	174
Totaal	946

Afgegaan:	
Naar andere afd.	50
Overleden	14
Bedankt	63
	127

Aantal leden op 31 December 819
Een vooruitgang van 47 leden.

Statuten.
Geen wijziging.

Buitengewone Alg. Vergaderingen.
Hadden niet plaats.

Voordrachten, lezingen, enz.
Lezingen werden gehouden: 1 door den heer C. Lekkerkerker over „Stroomingen onder de Ind. bevolking in Ned.-Indië”, 2 door den heer R. D. Abdoellah over: Hooger Onderwijs in Ned. Indië.

Leeszaal.
Onderging geen verandering. Het aantal bezoekers is zeer gering.

Commissie voor opvoeding, onderwijs, enz.	
Aanvragen:	
Opvoeding kinderen	5
Pensions en gem. kamers	7
Lessen in talen	2
Lessen in machineschrijven en stenografie	1
Aanbiedingen:	
Opvoeding kinderen	16
Pensions en gem. kamers	9
Lessen in talen	1
Overname inrichting	1

Commissie voor hulp aan werkzoekenden en raad aan naar Ned.-Indië vertrekkenden.

Aanvragen:	
Juffr. voor huishouding en kinderjuffrouw	5
Baboes	10
Aanbiedingen:	
Juffr. voor de huishouding en kinderjuffrouw	19
Baboes	11
Particulier verpleegster	2
Winkeljuffrouw	1
Voor het hotelwezen	1
Sinds de opening van „Persingahan”, tehuis voor Ned.-Ind. bedienden, werd de zorg voor die bedienden aan den Directeur van dat tehuis overgedragen.	

De Voorzitter,
R. ZUYDERHOFF.
De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Candidatenlijst in dubbeltallen voor het Hoofdbestuur.

1. Vacature C. R. Bakhuizen van den Brink.	
2. Mr. W. Sonneveld.	
1. L. A. Bakhuis.	
2. Vacature mevrouw M. ten Bosch-Bosscher.	
1. Mevr. M. ten Bosch-Bosscher.	
2. Mejuffr. C. M. Bouman.	
1. Vacature R. Zuyderhoff.	
2. R. Zuyderhoff.	
1. H. W. Scheuer.	

De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Voorstellen ter behandeling op de jaarlijksche Algemeene Vergadering.

Geene.
De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Rekening en Verantwoording over 1919.

Ontvangsten.	
Saldo Ao. Po.	f 859.08
Contributies	2280.50
Rente	15.—
Totaal	f 3154.58

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. Centr. Verwarming

Uitgaven.

Aan het Hoofdbestuur	/ 984.80
Toelage aan den Secretaris	600.—
Huur leeszaal en bureau	400.—
Aandeel telefoon en Gids	41.—
Onkosten rekening afgevaardigde	30.90
Rekening Giunta d'Albani	22.05
Linschoten Vereeniging en Adresboek	15.—
Lezers, zaalhuur en uitgaven lezingen	110.—
Inning contributies, porto's en bureaunkosten	84.23
Saldo	866.60
Totaal	f 3154.58

De Penningmeesteres,
(w. g.) M. TEN BOSCH-BOSSCHER.
De Commissie van Verificatie,
(w. g.) M. G. MEIER.
B. VAN HENGEL.
H. HESSELAAR.
Voor eensluidend afschrift.
De Secretaris,
J. A. SOETENS.

Van de Afdeling Leiden:

**VERSLAG VAN HET DOOR DE AFDEELING VER-
RICHTE GEDURENDE 1 JANUARI 1919
TOT 1 JANUARI 1920.**

Aangenaam is het Uw Secretaris om, evenals in het vorige, ook in dit verslag te kunnen constateeren, dat onze Afdeling in het jaar 1919 wederom haar leden iets interessants heeft kunnen aanbieden.

En ditmaal bepaalde zich dat niet tot een enkele lezing door den heer Huges, oud hoofdadministrateur eener Tabakmaatschappij op Sumatra voor de studenten en onze afdeling op 8 April j.l. gehouden over: „Gedachten over onze koloniale toekomst”, doch ongeveer een maand later werd die voordracht gevolgd door een Javaanschen kunstavond, gegeven door den Indonesischen Kunstkring „Langen Drijo”, het initiatief waartoe zoowel door gemelde afdelingen als de Leidsche Kunstvereeniging werd genomen. De voordracht en kunstavond oogstten veel bijval.

Wat verder ons Bestuur aangaat, in plaats van de heeren Scheuer en Monod de Froideville, die respectievelijk naar Den Haag en Oost-Indië verhuisden, werden de heeren v. Ronkel en Walbeem als bestuursleden gekozen. Deze laatste nam bovendien van den heer Monod de Froideville diens functiën als Penningmeester over.

In het aantal leden kwam eenige wijziging. Bedroeg dat volgens het vorige verslag 44, door overlijden, bedanken en verhuizing naar elders van een grooter aantal dan dat der nieuw toegetreden leden, werd dat getal teruggebracht tot 37. Een nog al groote achteruitgang derhalve! En waar het helaas tot heden zoo moeilijk viel zelfs Indische gepensioneerden en verlofgangers, die hier ter stede woonden, als nieuwe leden te werven, is het te vreezen, dat de kansen tot toetreding nog geringer zullen worden door de — hoewel noodzakelijke — ingevoerde verhooging van contributie van f 2.50 tot f 5.—. Laat ons echter hopen, dat meerderen zich zullen aanmelden als begunstigers door, als sympathiseerend met het streven der Vereeniging, zich te verbinden minstens f 1 's jaars ter versterking van de kas bij te dragen.

De financiële toestand blijft gunstig; een vrij belangrijk bedrag kon op nieuwe rekening worden overgebracht.

Leiden, Februari 1920. De Secretaris,
(w. g.) E. RIJKE.

Rekening en Verantwoording.

Inkomsten.

1 Jan. Per saldo	/ 75.85
20 Jan. Contributie over 1919 van 44 leden	95.50
1 Febr. Rente over 1918 op het spaarboekje	2.94
2 Febr. Contributie over 1918 van Mr. de Laat de Kanter	2.50
	f 176.79

UITGAVE van de N.V. Boekdrukkerij v.h. Firma T. C. B. TEN HAGEN en bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar:

De Indische Rijsttafel.

Recepten van een Indisch Kokki.



BEWERKT VOOR HOLLAND

DOOR

FRANÇOIS BLOM,

Schrijver van „De Moderne Kookkunst”

3DE DRUK.

Prijs: ingenaaid . . . f 0.75

Toko Samoea Ada

JOH. H. MOHRMANN 80

Hobbemastraat 4. P. G. Hoofdstr. 30

Amsterdam, Interc. Tel. Z 24.

Ontvangen:

- Roode Vischjes
- Gec. Tamarinde in flesch
- Gec. Nootmuscaat
- Gec. Annanas
- Assemkoekjes in flesch
- IND. KOEKJES.

	Per ons
Assemkoekjes	75 ct.
Teng teng Katjang	55 „
Teng teng Wiedjen	55 „
Beco Beco	55 „

Eerste zending Hoornen Rijstlepels

TOKO BOGOR

Suezkade 122^b - Den Haag - Tel. 3472

De beste kwaliteit

- Goela Djawa
- Mie
- Soeon, Ger. Klapper
- Kemirie, Kloewek
- Gandaria Assin
- Tjampoer Adoek
- Ketjap Bent. No. 1 & 2
- Assem Koekjes
- Teng teng Katjang enz
- Goelalie, gec. Tamar.
- Laos, Djae, Sereh enz.
- Tetempeh
- Ikan Merah
- Troeboek (zeer mooi)
- Diverse Kroepoek's
- Ikan Gaboe's
- Ikan Sepat
- Deng deng
- Petis Oedang
- Oedang Kring enz.

GEBRS. VLES - LEIDEN

Kleermakerij
BREESTRAAT 177 TELEFOON No. 393

Steeds de nieuwste
Engelsche Stoffen
in groote keuze voorradig.

Uitrustingen voor Indië

International Electric en Machine Cy
V/h R. GEERAERTS-REUTER
Licht Kracht
Zwakstroom
INSTALLATIEN
's-GRAVENHAGE LEIDEN.
Prinsestr. 6a, Tel. H. 8093 Mare 70, Tel. 1118

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „**OCEAAN**”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM. 156

Mantel en Costumemagazijnen

Maison H. SIMONS
Heulstraat 13 Telefoon 2005
Noordeinde 17a ... Telefoon 6537 159

.... Mantels, Mantelcostumes, Taillecostumes
Avontoiletten, Blouses, Costumerokken, Peignoirs
Steeds ruime sortering, prima coupe en kwaliteiten.

Pianos en vleugels
DUCANOLA
NON PLUS ULTRA
F. A. C. F. VAN DER DOES
LANGE HOUTSTRAAT 9
DEN HAAG
BREDA-MAASTRICHT
Vraagt catalogus

153

Olympia Theater
Prins Hendrikplein 3 Tel. H. 9521

Passage-Bioscope
Telefoon H. 3731

Elken Vrijdag nieuw afwisselend programma

Olympia Theater doorlopende voorstelling, aanvang acht uur.

Plaatsbespreking kan per telefoon geschieden.

Adverteeren doet verkoopen.

L. E. NIEUWENHUIZEN
LEIDEN - HOLLAND 126

Blikgroenten: Rood etiket (beste kwaliteit)
Groen „ (tusschensoort)
Huishoudgroenten merk „Sleutels”
SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

Uitgaven.

20 Jan. Inningskosten der contributie over 1919: 44 maal f 0.10	/ 4.40
12 Febr. Afgedragen aan den Penningmeester van het Hoofdbestuur 40 pCt. der in 1918 geïnde contributie (f 101.50)	40.60
12 Febr. Verzendingskosten idem	0.15
14 Maart. Zaalhuur algemeene ledenvergadering Februari	2.50
6 April. Porti convocatie lezing 8 April	0.50
16 Mei. Zaalhuur vergadering 25 April	3.25
5 Juli. Reis- en verblijfskosten van den afgevaardigde Monod de Froideville naar de algemeene vergadering te Deventer (was zelf penningmeester, waarom geen kwitantie is afgegeven)	25.30
19 Sept. Zaalhuur algemeene ledenvergadering op 19 Sept.	2.50
31 Dec. Porto	0.02
Te zamen	/ 79.22
Saldo	97.57
Telt	/ 176.79

Leiden, 17 Januari 1920.

De Penningmeester,
WALBEEHM.

Van de Afdeling Utrecht en Omstreken:
VERSLAG OVER HET JAAR 1919.

In het jaar 1919 traden 20 nieuwe leden tot onze afdeling toe. Wij verloren er echter 22, door vertrek of bedanken voor het lidmaatschap.
Op 1 Januari 1920 telde de afdeling 100 leden.
Mevrouw van Oeveren-van Schaik en mej. J. J. Lagers, die op 1 Januari volgens rooster moesten aftreden, werden herkozen en namen de benoeming aan.
In Mei werd de heer S. H. Tjabring als penningmeester vervangen door den heer H. Somermeijer.
In het jaar 1919 werden voor de leden der afdelingen 3 lezingen gehouden.
De eerste had plaats op 20 Januari. Spreker de heer Mr. H. J. Boelen uit Amsterdam. Onderwerp: Ceylon onder de Oost-Indische Compagnie en onder het Engelsch bestuur.
De tweede op 16 Maart, toen de heer Dr. van Cappelle uit 's-Hage een voordracht hield over Suriname, zijne bevolking, enz.
Op 10 Nov. sprak alhier de heer Dr. L. F. de Beaufort uit Leusden. Het onderwerp, door hem behandeld, luidde: „Paradijsvogels en paradijsvogeljacht”.
Al deze lezingen werden door lichtbeelden verduidelijkt.
Zooals steeds droegen wij ook dit jaar 5 gulden af aan het Oranjekruis, terwijl wij per circulaire aan onze leden geldelijke steun vroegen voor de in Ned. Oost-Indië door de Kloet-ramp getroffen en.
Ons bestuur kon de som van f 112.64 aan het H.B. afdragen voor dat doel.
Van de boekjes door de vereeniging uitgegeven en bij den secretaris verkrijgbaar, werd geen enkel verkocht, noch ter lezing gevraagd.
Wat den financieelen toestand betreft, zie jaarverslag van den Penningmeester.

J. J. LAGERS,
Secretaris.

Verlag van den financieelen toestand over 1919.

De financieele toestand der afdeling was in het afgelopen jaar weinig bevredigend. Begonnen met een voordeelig saldo van f 29.931, sloot het met een van f 31.08. Aan contributies werd een bedrag van f 311.— geïnd, d.i. f 50.— meer dan over 1918, daarentegen werden geen giften ontvangen (in 1918 f 757.—), zoodat de ontvangsten in het geheel slechts f 311.08 bedroegen tegen f 336.50 het jaar te voren.
Alleen door bezuiniging op de uitgaven en wel door slechts 3 lezingen te houden in plaats van 4, zooals de laatste jaren gebruikelijk was, was het mogelijk de uitgaven met de inkomsten ongeveer in evenwicht te houden.

Utrecht, 26 Februari 1920.

De Penningmeester van Oost en West,
afdeeling Utrecht,
SOMERMEIJER.

HOLLAND HOTEL
tegenover de Wagenbrug
Restaurant à la carte en pension
DEN HAAG

KON. ERK. PITMANSCHOOLO
Staatsblad 37.
DEN HAAG, Regentessepl. 26 - Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie, Boekhouden, Staatsinrichting.
KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
Directeur-Gen. T. v. D. VEEN

Van de Afdeling Rotterdam:
JAARVERSLAG OVER 1919

Het is haast moeielijk voor 1919 een jaarverslag samen te stellen, doordat er nog steeds geen voorzitter gekozen is en de opgevallen plaatsen van het Bestuur niet zijn aangevuld; verder, doordat de meeste zaken menschen zoodanig met zorgen en beslommingen zijn overladen, bleef er zeer weinig tijd over om zich de langens van de afdeling aan te trekken. Wij zullen hen en trachten hierin zoo spoedig mogelijk verandering te brengen, doch de tijdsomstandigheden moeten dan zeer ten gunste van een geregeld leven wijzigen daar ziet het voorloopig nog niet naar uit.
Het ledental bleef ongeveer stationair, bedroeg op Januari 1919 72, verminderde door overlijden en bedanken met 7 en vermeerderde met 5 nieuwe leden, zoodat dit op 1 Januari 1920 70 bedroeg. De staat der geldmiddelen is voldoende. Op 1 Januari was in kas bij de Bank-Associatie f 407.53.

Rotterdam, 31 December 1919.

Z. MARCELLA, Secretaris.

Rekening en Verantwoording over 1919.

	Debet.	Credit.
1 Jan. Saldo	/ 375.81	
31 Jan. Incasso	79.00	
4 Febr. Incasso	28.50	
6 Febr. Incasso	31.60	
11 Febr. Incasso	34.80	
14 Febr. Incasso	27.00	
17 Febr. Storting	2.50	
18 Febr. Incasso	12.30	
31 Maart. Rente	1.50	
13 Mei. Incasso	4.92	
30 Juni. Rente	1.50	
17 Sept. Storting	2.50	
30 Sept. Rente	1.50	
31 Dec. Rente	1.50	
	/ 604.08	
1 Jan. Saldo		/ 407.53
31 Jan. Storting „Onze Vloot” Aandeel Java Kunstavond		/ 25.10
11 Febr. Masereeuw en Bouten drukwerk		2.90
12 Febr. Gebr. Chabot v. „Onze Vloot”		6.90
14 Febr. Hoofdbestuur Postcheque en giro		90.30
19 Febr. Abus. verantw. d.d. 14 Febr.		5.00
1 Maart. Tr. a. Hoofdbestuur		50.00
31 Maart. Commissie 1/2 pCt.		0.80
31 Maart. Zegel		0.08
10 April. Masereeuw en Bouten, drukwerk		13.60
15 Mei. Masereeuw en Bouten, drukwerk		2.50
30 Juni. Commissie 1/2 pCt.		0.00
5 Sept. Retourkosten		0.10
31 Dec. Saldo		407.53
		/ 604.08

(w. g.) A. VEDER,
Penningmeester.

Nagezien en accoord bevonden.
Februari 1920.

(w. g.) Z. MARCELLA,
wnd. Voorzitter.

LEDEN of ABONNÉ's, die het Weekblad niet tijdig ontvangen, en hun, die VERHUIZEN, wordt verzocht hiervan bericht te zenden en het nummer van de adresstrook op te geven aan den Administrateur, Heulstraat 17 Den Haag, Tel. 4519.

WEIJNE & STERNFELD
DANS-INSTITUUT.
Koningin Emmakade 133, Telefoon 3348
'S-GRAVENHAGE.
Prospectus op aanvraag gratis verkrijgbaar.

WISBRUN & LIFFMANN.
 Veenstraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
 Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIRTINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 nam.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER.
 Prijs: 1 exemplaar 5 cent, porto f 0.01 1/2;
 - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit: I. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 II. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN.
 Prijs per exemplaar f 0.50 en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - c. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkring en Vooruitzichten.
 I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's).
 Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 II. De Geëmployeerde bij de Javasuker-Industrie. (2de, verbeterde druk).
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
 IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht).
 V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk).
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk).
 Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië.
 Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië.
 Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - d. Emancipatie-Toespraak door Th. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01 1/2.
- N.B. Bevestid verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur (uitgezonderd Zaterdagsmiddags) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Musiek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teeken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitse-, Engelse- en Italiaanse Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admisisie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaatllessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.
 Mr. E. RIJKE, Witte Singel 48, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
 S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.
 J. J. F. SCHREUDEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
 B. TH. BRONGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.
 A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
 Mr. F. C. L. MEIJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.
 H. J. VERMEER, François Valentijnstr. 97, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”,
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
 2de Schuifstraat 332 (Duinoord), Den Haag.
 Afd. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

HOPLEVERANCIERS.
Wed. H. RAHDER & ZOON
 Wijnhandelaren
 Filiaal: 's-Gravenhage Heemskerckstr. la
 Hoofdkantoor: Amsterdam Binnenkant 25
 Filiaal: Arnhem N. Plein 15
 Filiaal: Gorinchem O. Vischmarkt
 Tel. H. 3493. Intere. Tel. 389. Tel. 280. Tel. 61.
 Prijscouranten worden op aanvraag gaarne toegezonden.
 Voor Export speciale conditiën.

WANNEER GIJ
 Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten Oppersen, Repareeren, Keeren, Moderniseeren, Vermaken, opnieuw Voeren, onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij maar wilt, ga dan naar
Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
DEN HAAG
 De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S ORGELS
 REPARATIE - STEMMEN - RUILEN
 Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN
GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
 BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Brengt een bezoek aan „Boeatan”, Magazijnen van Ind. Kunstnijverheid.

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.



FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.



Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

P. J. VEELO & Z^{NEN}
DEN HAAG
Lange Houtstraat 15^B :: Tel. H. 6655

.. WONING ..
INRICHTING

Behangerij Stoffeerderij

F^a G. J. Hilbrink
Heeren- en Dames-Kleermakers.
Bontwerkers.
's-Gravenhage
Daendelsstraat 8. Tel. H. 6882
Lid der N.V. Vereenigde Nederl. Kleermakerijen.

Mooie collectie *Bontstellen*
Seal Bisam Mantels

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,
Prinsestraat 35 - Den Haag,
Telefoon No. 3902.

Firma H. RAHR, Utrecht
ACHTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

N.V. Autogarage „CITO”
Schenkweg 7 - 's-GRAVENHAGE, - Tel. H. 6290

Luxe Verhuur-Auto's

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij
VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL

Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en van H. M. de Koningin van Rumenie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.

OPGERICHT 2 AUG. 1853.

Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam
UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
LUIERMANDEN.

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL
voorheen VAN HOUTEN & Co
Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

Manufacturen
Witte Goederen
Karpotten
Loopers
Ledikanten
Bedden
Dekens
Matrassen
Vitrages
Gordijnen

Groote sorteering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Voor Voorjaar en Zomer
komen onze collecties geregeld aan.

LINGERIES VOOR DAMES EN KINDEREN.
Blouses
Costumes
Sportjassen

Echarpes
Zomerstoffen
Zephyrs

Modemagazijnen
van Bommel
Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

Handschoenen
in stof en leder

Kousen en Sokken

N. V. MEUBELFABRIEK
V/H LE COINTRE & CO.

Ameublementen
Betimmeringen
Gordijnen
Tapijten

Modelhuis: Oude Molstraat 32
'S-GRAVENHAGE

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende examens en ambten, zoals Staatsinrichting M. O., Staathuishoudk. M. O., Gemeente-administratie, Boekhouden. De opleid. geschiedt ook schriftelijk in Nederland en Koloniën met zeer goede resultaten. Prospectus en lijsten met namen en adressen van vierhonderd en vijftig geslaagden worden op aanvraag gratis toegezonden doof Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD.

Oranjeplein 102 - Den Haag
Telefoon 6225

P. B. VAN MOORSEL & CO
Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpstkantoor.
Terenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het geheel of ged. installeeren van woningen.

Holland-Canada Hypotheekbank
Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te Den Haag en J. G. COSTER te Winnipeg.

5 pCt. Pandbrieven tegen beurskoers.
Uitstaand bedrag Pandbrieven ongeveer f 22.000.000.

Drukkerij ten Hagen levert tegen billijken prijs drukwerk dat aan bijzondere eischen voldoet.